

Regeringens proposition

1979/80: 169

om reglering av priserna på fisk m. m.;

beslutad den 10 april 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ANDERS DAHLGREN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag beträffande reglering av priserna på fisk under budgetåret 1980/81. I anslutning härtill behandlas frågor rörande den praktiska tillämpningen av de nya riktlinjer för reglering av priserna på fisk som riksdagen tidigare har beslutat om.

I propositionen föreslås vidare vissa ändringar i lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område

dels att i 9, 19–21 och 23 §§¹ ordet "förordningen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lagen" i motsvarande form,

dels att 10 och 15 §§ samt rubriken närmast före 1 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 1 a och 23 a §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelse

Inledande bestämmelser

1 a §

Enligt de närmare föreskrifter som beslutas av regeringen eller, efter regeringens bestämmande, av statens jordbruksnämnd får regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening, inom ramen för prisregleringen på fiskets område pröva frågor om bidrag eller annat stöd i marknadsreglerande syfte.

10 §

Prisregleringsavgift skall utöver för *vara* som anges i 7 § erläggas för *vara* som anges i bilaga lag och som *införes* till landet och *ej* utgör svenskfångad fisk (importfisk), om sådan avgift utgår för svenskfångad fisk.

Avgift som avses i första stycket utgår *ej* för importfisk, om denna *införes* under sådana omständigheter som för *tillståndspliktig* *vara* medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §.

Prisregleringsavgift skall utöver för *varor* som anges i 7 § erläggas för *sådana varor* som anges i bilaga till denna lag och som *förs in* till landet och *inte* utgör svenskfångad fisk (importfisk), om sådan avgift utgår för svenskfångad fisk.

Avgift som avses i första stycket utgår *inte* för importfisk, om denna *förs in* under sådana omständigheter som för *tillståndspliktiga varor* medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §.

Sådan avgift utgår inte heller om en vara förs in under sådana omständigheter som medför befrielse från tull enligt 5 a § tullförordningen (1973: 979).

¹ Senaste lydelse av 23 § 1974: 866.

15 §²

Avgiftsskyldig skall erlägga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som *uppbäres* av statens jordbruksnämnd efter *sju procent om året*, dock minst tio kronor. Räntan skall beräknas från den dag avgiftsbeloppet enligt beslut av jordbruksnämnden senast bort betalas. Ränta utgår till och med den dag då betalning sker, dock längst till och med den dag då fordringen överlämnas till indrivning. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela kronotal.

Jordbruksnämnden får avstå från ränta, om dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller särskilda skäl annars föranleder till det.

På framställning av jordbruksnämnden skall avgift eller ränta, som *ej* erlagts inom den utsatta tiden, indrivnas i den ordning som *föreskrives* i uppbördslagen (1953: 272) om indrivning av restförd skatt. Därvid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket lagen.

Den som är avgiftsskyldig skall erlägga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som *uppbärs* av statens jordbruksnämnd efter *en räntefot som för år motsvarar det av riksbanken fastställda vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fyra procentenheter*, dock minst tio kronor. Räntan skall beräknas från den dag avgiftsbeloppet enligt beslut av jordbruksnämnden senast bort betalas. Ränta utgår till och med den dag då betalning sker, dock längst till och med den dag då fordringen överlämnas till indrivning. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela kronotal.

Jordbruksnämnden får avstå från ränta, om dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller särskilda skäl annars föranleder det.

På framställning av jordbruksnämnden skall avgift eller ränta, som *inte har* erlagts inom den utsatta tiden, indrivnas i den ordning som *föreskrivs* i uppbördslagen (1953: 272) om indrivning av restförd skatt. Därvid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom. första stycket lagen.

23 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som yrkesmässigt köper eller säljer varor som anges i bilaga till denna lag att lämna de uppgifter som behövs för prisregleringen på fiskets område.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

² Senaste lydelse 1974: 866.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-04-10

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Mundebo, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Dahlgren

Proposition om reglering av priserna på fisk m. m.

1 Inledning

Regeringen uppdrog den 13 december 1979 åt statens jordbruksnämnd att, efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, avge förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1980/81. Förslaget skulle utformas med utgångspunkt i de av riksdagen år 1978 beslutade allmänna riktlinjerna för fiskeripolitiken och riktlinjerna för prisregleringen på fisk samt med beaktande av det förslag som framlagts av arbetsgruppen för prisreglering på fisk m. m. Om nämnden efter överläggningar med de båda delegationerna skulle finna det lämpligt, kunde nämnden enligt uppdraget föreslå att de hittills tillämpade formerna för prisregleringen övergångsvis fick tillämpas längst t. o. m. den 31 december 1980. Om nämnden efter överläggningar skulle finna att pristillägg borde utgå under övergångsperioden, borde förslaget även avse storleken av dessa. Nämnden borde även avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnaderna för utsättning av laxfisk och ål.

Jordbruksnämnden har i skrivelse den 27 februari 1980 inkommit med sina förslag med anledning av uppdraget. Nämndens skrivelse bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Arbetsgruppen för prisreglering på fisk m. m. överlämnade den 5 december 1979 till regeringen rapporten (Ds Jo 1979: 14) Prisregleringen på fisk – normprissystemets tekniska utformning.

I prop. 1979/80: 100 (bil. 13 s. 75) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1980/81 beräkna till Prisreglerande åtgärder på fiskets område ett förslagsanslag av 1 000 kr. Jag anholder att nu få ta upp denna fråga.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Reglering av priserna på fisk m. m.

De nuvarande formerna för prisregleringen på fisk innebär att regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening, fastställer minimipriser på viktigare fiskslag. Den fisk som inte kan säljas till lägst minimipris övertas av föreningen. För fisk som övertagits betalar föreningen ett garantipris som normalt är något lägre än minimipriset.

Förutom genom minimi- och garantipriser kan prisstöd lämnas i form av pristillägg, prisutjämningsbidrag och regionalt fraktsöd.

Prisregleringen finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk. Till prisregleringskassan förs prisreglerings- samt införsel- och utförselavgifter på fisk m. m. Prisregleringsavgift tas ut på svenskfångad saltvattensfisk och på importfisk av motsvarande slag med stöd av lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område. Avgiften är i regel 3 % av inköpspriset resp. av importvärdet.

Vidare utgår f. n. särskilda pristillägg på fisk. De särskilda pristilläggen har bekostats med budgetmedel. Enligt särskilt regeringsbeslut får under innevarande budgetår dessutom medel ur Svensk fiskes konjunkturutjämningsfond användas för att bekosta de särskilda pristilläggen. Pristilläggens storlek fastställs av regeringen.

Riksdagen beslöt år 1978 om nya riktlinjer för prisregleringen på fisk (prop. 1977/78: 112, JoU 1977/78: 23, rskr 1977/78: 272). Enligt riksdagens beslut skulle de nya riktlinjerna för prisregleringen kunna tillämpas tidigast fr. o. m. budgetåret 1979/80. En särskild arbetsgrupp (Arbetsgruppen för prisreglering på fisk m. m.) har avgett förslag till den närmare tekniska utformningen av det nya prisregleringssystemet. Jag återkommer senare till arbetsgruppens förslag.

Efter överläggningar med berörda parter i enlighet med regeringsuppdraget har nu statens jordbruksnämnd lagt fram förslag om reglering av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1980/81.

Det internationella marknadsläget för fisk försämrades något under år 1979 jämfört med året innan. Priserna på framför allt sill visade en vikande tendens till följd av i första hand ökade fångster. För de fiskslag som har den största betydelsen för det svenska fiskets ekonomi, nämligen sill och torsk, sjönk priserna under föregående år med ca 10 % under perioden januari–oktober jämfört med motsvarande period året innan. Det totala fångstvärdet ökade dock på grund av ökad fångstmängd av främst sill och torsk.

De senaste årens goda priser på sill är främst en följd av det sillfiskeförbud i Nordsjön som infördes den 1 januari 1977. Detta förbud kvarstår under år 1980 men kan komma att upphävas år 1981 då fiske i mycket begränsad omfattning kan bli tillåtet. Ett ökat utbud av sill på europamark-

naden från vissa länder har skett, vilket kan komma att påverka sillpriserna.

Vad gäller torskfisk tyder förhållandena på en något stabilare marknad. De svenska torsklångsterna har dock hittills under år 1980 varit ovanligt stora, vilket inneburit vikande priser och ökande överskott. För foderfisken är marknadsutsikterna osäkra.

Regleringsekonomi är f. n. god. Behållningen i prisregleringskassan för fisk kan beräknas uppgå till ca 42 milj. kr. vid utgången av innevarande budgetår. Konjunkturutjämningsfondens behållning kan vid samma tidpunkt beräknas uppgå till ca 48 milj. kr. Totalt tillgängliga medel vid utgången av innevarande budgetår skulle således komma att uppgå till ca 90 milj. kr.

Jordbruksnämnden föreslår att de hittills tillämpade grunderna för prisreglering övergångsvis får tillämpas t. o. m. den 31 december 1980 samt att särskilda pristillägg får utgå även under denna period. Detta innebär således att tillämpningen av normprissystemet föreslås anstå till den 1 januari 1981. Nämnden avser att under hösten 1980 efter förnyade överläggningar med de båda delegationerna inkomma med förslag angående storleken av normpriser och normkvantiteter m. m. för perioden den 1 januari—den 30 juni 1981.

Jag biträder de förslag i fråga om prisregleringen på fisk under första hälften av budgetåret 1980/81 som jordbruksnämnden har lagt fram efter överläggningar med parterna. Det innebär att prisstöd bör få lämnas i form av minimi- och garantipriser, pristillägg, prisutjämningsbidrag och regionalt fraktstöd. Härutöver bör särskilda pristillägg få lämnas.

För den löpande verksamheten i form av minimi- och garantiprisreglering m. m. bör Svensk fisk, ekonomisk förening, tillföras 8,5 milj. kr. ur prisregleringskassan för fisk. Härav får högst 1 milj. kr. lämnas som bidrag till förstahandsmottagare av fisk för att bestrida engångskostnader som uppkommer i samband med övergång till det nya prisregleringssystemet. Jag återkommer i det följande till denna fråga.

Vid särskilda behov bör föreningen liksom hittills få disponera högst en fjärdedel av behållningen i konjunkturutjämningsfonden för den löpande verksamheten. Fondens behållning bör dock inte utan regeringens särskilda medgivande få understiga 20 milj. kr. mot f. n. 10 milj. kr. Detta är helt i linje med vad arbetsgruppen föreslagit och motiveras bl. a. av en anpassning till penningvärdets förändring. De medel som anslås för den löpande verksamheten bör föreningen få använda även för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet under regleringsåret.

Jordbruksnämnden föreslår att ett totalbelopp av 13,5 milj. kr. får användas för särskilda pristillägg för perioden den 1 juli—den 31 december 1980. Av beloppet föreslås att 10,5 milj. kr. utgår ur prisregleringskassan för fisk och högst 3 milj. kr. ur Svensk fiskes konjunkturutjämningsfond.

Jag biträder också jordbruksnämndens förslag om att de särskilda pris-

tilläggen finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk och konjunkturutjämningsfonden.

Det ankommer på Svensk fisk att inom ramen för direktiv som ges av jordbruksnämnden fastställa minimi- och garantipriser för fisk liksom att besluta om övriga stödåtgärder inom ramen för den löpande verksamheten. Det bör ankomma på jordbruksnämnden att efter överläggningar med parterna fastställa storleken av de särskilda pristilläggen. Regeringen, eller efter dess bemyndigande jordbruksnämnden, bör få meddela de övriga bestämmelser som behövs.

Medel som anslagits ur prisregleringskassan för fisk till minimi- och garantiprisregleringen samt till särskilda pristillägg och som inte tas i anspråk under perioden bör få tillföras Svensk fisks konjunkturutjämningsfond.

Till prisregleringskassan för fisk bör liksom under innevarande år föras över högst 1 milj. kr. av de fettvaruavgifter som tas ut vid härdning av sillolja av inhemsk råvara, med avdrag för vad som beräknas restitueras vid export.

Medel ur prisregleringskassan för fisk bör även under nästa budgetår få användas för andra ändamål än som förut angetts, om regeringen anser det påkallat vid akuta svårigheter inom fisket.

Jordbruksnämnden föreslår att 2,5 milj. kr. ur prisregleringskassan för fisk, i likhet med vad som skett under budgetåret 1979/80, anslås för utsättning av laxfisk och ål under budgetåret 1980/81. Jag biträder förslaget. Den närmare användningen av medlen bör få beslutas av regeringen efter förslag av fiskeristyrelsen.

De förslag som jag här fört fram innebär att 19 milj. kr. tas i anspråk ur prisregleringskassan för prisreglering under andra halvåret 1980 samt under budgetåret 1980/81 2,5 milj. kr. för utsättning av laxfisk och ål. Med den nuvarande avvägningen av prisregleringsavgiften kan inkomsterna av avgiftsmedel och räntor på kassans medel beräknas uppgå till högst 25 milj. kr. under ett helt budgetår. Mot denna bakgrund föreslår nämnden i samförstånd med delegationerna en höjning av prisregleringsavgiften motsvarande 1 %, vilket kan beräknas ge en inkomstförstärkning till prisregleringskassan med ca 7 milj. kr. per år. Prisregleringsavgiften skulle således enligt förslaget öka från högst 3 % till högst 4 % av inköpspriset resp. importvärdet eller till belopp i öre per kg som i stort sett svarar mot procentavgiften.

Det ankommer på regeringen att besluta i sistnämnda fråga. För riksdagens information vill jag emellertid nämna att jag biträder förslaget om en höjning av prisregleringsavgiften till högst 4 % och avser att föreslå regeringen att besluta i enlighet härmed.

2.2 Nytt system för prisreglering på fisk

Som jag tidigare nämnt beslöt riksdagen år 1978 om nya riktlinjer för prisregleringen på fisk (prop. 1977/78: 112, JoU 1977/78: 23, rskr 1977/78: 272).

Jag vill särskilt erinra om riksdagens beslut om ett inkomstmål som innebär att man med statliga insatser skall eftersträva sådana villkor för fisket att de som är sysselsatta i ett rationellt bedrivet yrkesfiske kan uppnå en med jämförbara grupper likvärdig ekonomisk och social standard.

Riksdagsbeslutet innebär att fiskets organisationer ges möjlighet att delta i överläggningar med statens jordbruksnämnd och dess konsumentdelegation om en prisnivå för fisk så avvägd att den i princip ger fisket kompensation för kostnadsstegringar och fiskarna en rimlig ersättning för sitt arbete. Härigenom skulle fisket få en ställning motsvarande den som jordbruket har haft sedan lång tid. Det nya prisregleringssystemet – normprissystemet – innebär att normpriser och normkvantiteter för olika fiskslag fastställs av statsmakterna efter överläggningar mellan jordbruksnämnden och dess konsumentdelegation samt fiskets förhandlingsdelegation. Om marknadspriset till producent understiger normpriset skall pristillägg kunna utgå. Normkvantiteten anger för hur stora kvantiteter av resp. fiskslag pristillägg kan utgå men innebär ingen begränsning i fisket. Normkvantitetens syfte är att förhindra att prisstödet leder till en sådan expansion av fisket att avsättningsproblem uppstår. För att stödja prisbildningen på marknaden skall liksom f. n. upprätthållas ett lägsta pris, vilket fastställs av regleringsföreningen Svensk fisk. Fisk som inte kan säljas till detta pris skall övertas av Svensk fisk till ett i förväg fastställt s. k. överskottspris. Om marknadspriset överstiger normpriset för ett visst fiskslag skall med hänsyn till konsumentintresset prisdämpande åtgärder kunna vidtas.

Den närmare tekniska utformningen av regleringen skulle enligt riksdagsbeslutet utarbetas av en av regeringen särskilt tillsatt arbetsgrupp. Arbetsgruppen har avgett rapporten (Ds Jo 1979: 14) Prisregleringen på fisk – normprissystemets tekniska utformning.

Innan jag går närmare in på det nya prisregleringssystemet vill jag erinra om att man ännu inte nått fram till någon överenskommelse inom ramen för det nya prisregleringssystemet. Överläggningarna kommer att återupptas till hösten. Jag räknar således med att återkomma till riksdagen med en redovisning av utfallet av överläggningarna. I det följande redovisas arbetsgruppens förslag och de ställningstaganden som nu kan göras med utgångspunkt i riksdagens principbeslut år 1978.

Arbetsgruppen föreslår att regleringen av främst principiella skäl bör förläggas till avräkningsprisledet, dvs. det led där fiskarens egen försäljning sker. För att ett korrekt pristillägg skall kunna beräknas måste bl. a. förstahandsmottagarna av fisk tillämpa avräkningspriser som är jämförbara sinsemellan och dessutom med normpriset.

Arbetsgruppen konstaterar att de prisdefinitioner som nu tillämpas av förstahandsmottagarna i hög grad skiljer sig åt och därför inte är direkt användbara inom normprissystemet. Normprissystemet förutsätter således att förstahandsmottagarna av fisk ändrar sina nuvarande avräkningsrutiner. Som jag tidigare har nämnt föreslår jordbruksnämnden att högst 1 milj. kr. av de medel som föreslås bli tillförda Svensk fisk för den löpande regleringen under perioden den 1 juli—den 31 december 1980 skall kunna utgå som bidrag till förstahandsmottagare för att bestrida engångskostnader som uppstår vid övergången till ett nytt prisregleringssystem.

För egen del har jag inget att erinra mot dessa förslag. Jag utgår självfallet från att förstahandsmottagarna kommer att medverka till att normprissystemet kan genomföras och att övergången kan ske så smidigt som möjligt. Vissa författningsändringar blir nödvändiga bl. a. för att ett korrekt underlagsmaterial skall kunna samlas in. Jag återkommer till denna fråga i det följande. Vid tillämpningen av normprissystemet anser jag liksom arbetsgruppen att jordbruksnämnden bör få göra vissa mindre tekniska justeringar som kan befinnas vara behövliga. Om större modifieringar av systemet skulle visa sig bli nödvändiga bör jordbruksnämnden efter överläggningar inkomma med förslag till regeringen.

Arbetsgruppen föreslår att normprissystemet skall kunna omfatta viktigare slag av saltvattensfisk för konsumtionsändamål, dvs. i princip sådan fisk som ingår i den nuvarande minimi- och garantiprisregleringen. Utanför regleringen skulle därmed i huvudsak falla i utlandet direktlandad svenskfångad fisk, fisk för annat än konsumtionsändamål samt sötvattensfisk. För fisk som landas utomlands skulle en tillämpning av regleringen enligt arbetsgruppen vara tekniskt svårbemästrad.

Jag biträder arbetsgruppens förslag om normprisregleringens omfattning. Jordbruksnämnden bör följa utvecklingen och inkomma med förslag till eventuella stödåtgärder också för de fiskslag som inte omfattas av normprisregleringen samt till finansieringen av dessa. Prisstöd till sötvattensfisket bör kunna utgå i samma former som hittills. Jag utgår vidare från att jordbruksnämnden bevakar utlandslandningarnas eventuella inverkan på den svenska fiskprisregleringen liksom på försörjningen av fisk inom landet.

Avvägningen av normpriser och normkvantiteter skall enligt riksdagsbeslutet fastställas av statsmakterna efter överläggningar mellan jordbruksnämnden och dess konsumentdelegation samt fiskets förhandlingsdelegation. I såväl propositionen som i riksdagens beslut har särskilt framhållits att en avgörande fördel med ett normprissystem för fisk är att det ger fisket möjligheter att delta i överläggningar om en prisnivå för fisk så avvägd att den i princip ger fisket kompensation för kostnadsstegringar och fiskaren en rimlig ersättning för sitt arbete. Arbetsgruppen preciserar inte grunderna för avvägning av normprisernas nivå, utan anser att denna fråga bör tas upp i samband med överläggningarna. Jag vill ansluta mig till arbetsgrup-

pens uppfattning att det bör ankomma på parterna att göra en närmare precisering av grunderna för avvägningen av normpriser. Däri ingår bl. a. frågan om vilka övriga grupper i samhället som bör utgöra jämförelsenorm vad beträffar ekonomisk och social standard.

Pristilläggets storlek bör enligt arbetsgruppen beslutas av jordbruksnämnden för en regleringsperiod om fyra till fem veckor. Vid sitt beslut har nämnden att ta hänsyn till uppnått avräkningspris (s. k. jämförelsepris), som utgör ett genomsnitt för hela landet, samt prISRörelser kring normpriset och de pristillägg som utgått under tidigare regleringsperioder. Jag vill ansluta mig till denna uppläggning, som bl. a. innebär att mindre prISförändringar inte automatiskt bör leda till ändrat pristillägg.

Enligt riksdagens beslut skall pristillägget till producent inte motsvara hela skillnaden mellan marknadspris och normpris. Arbetsgruppen anser att frågan om storleken av den andel av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris som bör utgå i pristillägg skall tas upp i överläggningarna. Jag ansluter mig till detta förslag.

Normkvantitet skall enligt 1978 års riksdagsbeslut kunna fastställas i syfte att hindra att pristödet leder till en alltför stor ökning av fisket efter vissa fiskslag. Arbetsgruppen anser för sin del att en normkvantitet f. n. endast bör fastställas för sill/strömming. Arbetsgruppen åberopar i detta sammanhang den fiskeplan som utarbetats av fiskeristyrelsen i nära samarbete med jordbruksnämnden och Sveriges fiskares riksförbund. Av planen framgår att avsättningsutrymmet på längre sikt för sill/strömming bedöms uppgå till 65 000—70 000 ton per år. Fångsterna uppgår f. n. till ca 120 000 ton per år. Planen revideras f. n. och fiskeristyrelsen avser dessutom att under året redovisa en fiskeplan för den kommande femårsperioden.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att det i 1978 års riksdagsbeslut framhölls att den framtida produktionsplaneringen beträffande sillfisket borde ske med försiktighet eftersom avsättningsmöjligheterna på exportmarknaden på längre sikt ingav vissa farhågor. Utvecklingen sedan dess visar dock att fisket i Nordsjön under de närmaste åren sannolikt blir av mindre omfattning eftersom återhämtningen av fiskbestånden kommer att ta längre tid än vad man tidigare förutsatt. Det är därför viktigt att den planering som fiskeristyrelsen nu igångsatt fortsätter.

Arbetsgruppen har också behandlat frågan om hur fördelningen av normkvantiteten i tid och rum bör göras för att uppnå största möjliga rättvisa mellan olika fiskare/fiskelag. Jag anser liksom arbetsgruppen att det bör ankomma på parterna att ta upp dessa frågor vid överläggningarna.

Även frågan om överskotten och eventuella pristillägg för dessa har arbetsgruppen hänvisat till parternas överläggningar. Arbetsgruppen redovisar två metoder för hur pristillägg skall kunna utgå för överskott. Enligt den första metoden skall pristillägg kunna utgå löpande under året för överskott som ryms inom regleringsperiodens normkvantitet. Enligt den andra metoden skall pristillägg för överskott endast kunna utgå om det

konstateras att överskott ryms inom den normkvantitet som fastställs för hela året. Sistnämnda pristillägg skulle således utgå efter regleringsårets slut. Storleken av pristillägget skulle i båda fallen fastställas efter överläggningar.

För egen del anser jag att prisstödet till fisket i normprissystemet i första hand skall utgå genom att normpriser fastställs för den kvantitet fisk som kan avsättas på marknaden. I den mån normpriser löpande skulle kunna innefatta överskottskvantiteter går syftet med normkvantiteten delvis förlorat. Däremot anser jag att pristillägg bör kunna utgå på lämpligt sätt för de överskott som ryms inom normkvantiteten. På motsvarande sätt anser jag att pristillägg bör kunna utgå för överskott för fiskslag utan normkvantitet.

Frågan om omfattningen av pristillägg för överskott får tas upp vid överläggningarna mellan parterna. En strävan vid tillämpningen av normprissystemet måste dock vara att avsättningen av fisk på marknaden i största möjliga utsträckning främjas och att kostnaderna för prisregleringen blir så låga som möjligt. Normkvantitet skall i enlighet med riksdagens beslut år 1978 inte fastställas så snävt att den inte täcker de normala variationerna i fisket. Jag vill också understryka att normkvantiteten i sig inte innebär någon begränsning i fisket utan endast anger för vilka kvantiteter prisstöd kan utgå.

Arbetsgruppen föreslår vidare att beräkning av jämförelsepris och utbetalning av pristillägg bör göras av Svensk fisk. Beslut om pristillägg bör fattas av jordbruksnämnden för en regleringsperiod (4–5 veckor) i sänder. Arbetsgruppen föreslår vidare att uppgifter om avräkningspriser samlas in från större förstahandsmottagare och att ett vägt genomsnittligt avräkningspris för varje normprisreglerat fiskslag eller grupp av fiskslag beräknas för varje regleringsperiod. Pristillägg fastställs efter varje regleringsperiod och utbetalas direkt till fiskaren/fiskelaget för pristilläggsberättigade kvantiteter under regleringsperioden.

Jag ansluter mig i stort till arbetsgruppens förslag till rutiner för beräkning och utbetalning av pristilläggen. Jag vill samtidigt framhålla att det nya prisregleringssystemet måste tillämpas på ett sådant sätt att det inte blir administrativt betungande. En övergång till ett nytt prisregleringssystem är av naturliga skäl förenad med svårigheter. Förberedande åtgärder bör därför vidtas i god tid för att möjliggöra en smidig övergång. Jordbruksnämnden framhåller i sin skrivelse att ett införande av normprissystemet kräver en omfattande statistik. Nämnden genomför f. n. i samarbete med statistiska centralbyrån, fiskeristyrelsen, Svensk fisk och Sveriges fiskares riksförbund en utredning om ett informationssystem för fiskprisregleringen. Detta avses bli utformat på ett sådant sätt att olika statistikbehov tillgodoses.

Konsumentintresset i normprissystemet tas till vara främst genom att konsumentdelegationen deltar i överläggningarna. Prisdämpande åtgärder

skall enligt riksdagsbeslutet år 1978 kunna sättas in om priserna överstiger fastställt normpris. Arbetsgruppen anser att uttag av exportavgift samt sänkning eller borttagande av prisreglerings- och införselavgifterna är de metoder som har störst praktisk betydelse vid sidan av kvantitativ reglering. I vissa lägen bör också en produktionsavgift på fiskfiléer kunna tas ut. En sådan avgift sänker inte konsumentpriserna men skulle kunna ge en förstärkning av regleringsekonomin, vilket på sikt bör gynna konsumenterna. Ett uttag av produktionsavgift fordrar ändring i lagen om prisreglering på fiskets område. Jordbruksnämnden har i sin framställning lämnat förslag till sådan ändring.

Jag anser det värdefullt att konsumenterna genom normprissystemet får ökade möjligheter att påverka prisnivån. Vid sidan av det självklara konsumentintresset att det på marknaden utbjuds fisk av hög kvalitet och att i goda marknadslägen motverka prisstegringar över vissa nivåer måste konsumentintresset tillgodoses även i mera normala marknadslägen och i överskottssituationer. Prisstödet till fisket finansieras i första hand genom uttag av en prisregleringsavgift, som bidrar till att höja konsumentpriserna. Avgiftens storlek tas upp vid de överläggningar som föregår varje regleringsår och avvägs bl. a. med hänsyn till viss kostnadsram för prisregleringen. Utöver denna kostnadsram kan fonderade medel disponeras för prisstöd under regleringsåret. Det ankommer på Svensk fisk att sätta lägstapriserna på en sådan nivå att kostnaderna för prisregleringen blir så låga som möjligt. Konsumentintressena har sålunda anledning att aktivt delta i arbetet med prisregleringen under löpande regleringsår. I likhet med arbetsgruppen anser jag att uttag av exportavgifter samt sänkning eller borttagande av prisreglerings- och införselavgifterna är de metoder för prisdämpande åtgärder som har störst praktisk betydelse vid sidan av kvantitativ reglering. Även en produktionsavgift på fiskfiléer anser jag i vissa lägen vara befogad. Jag avser att i ett annat sammanhang senare återkomma till de författningsändringar som krävs härför.

När det gäller dispositionen av de medel som ställs till Svensk fisks förfogande föreslår arbetsgruppen följande ordning. Statsmakterna bör, med ledning av den kostnadsberäkning som jordbruksnämnden skall redovisa i samband med sina förslag beträffande grunderna för prisregleringen under ett regleringsår, fastställa en medelsram för prisregleringen under budgetåret. Jordbruksnämndens förslag till medelsram bör utöver ramens totala storlek innefatta förslag om uttag av prisregleringsavgift samt tilldelning av medel ur prisregleringskassan och konjunkturutjämningsfonden. Inom medelsramen bör Svensk fisk täcka de totala kostnaderna för regleringen, dvs. för pristillägg, inlösen av överskott samt för administration och upplysningsverksamhet. Utöver den angivna medelsramen bör föreningen för att täcka de totala kostnaderna för prisregleringen även få använda de räntor som flyter in på föreningens och konjunkturutjämningsfondens medel. I den mån de medel som på angivet sätt ställts till förening-

ens förfogande inte förslår för att täcka kostnaderna för prisregleringen under ett regleringsår bör föreningen vid oförutsedda behov få ta i anspråk medel ur konjunkturutjämningsfonden intill högst en fjärdedel av fondens behållning. Jordbruksnämnden bör få medge att mer än en fjärdedel förbrukas.

Enligt arbetsgruppen bör vissa medel utöver marknadsintäkterna få disponeras av Svensk fisk för inlösen av överskott. Ifrågavarande medel bör anges som en delram inom den totala medelsramen och bör utgöra grund för föreningens överväganden om överskottspriser under det kommande regleringsåret.

För egen del anser jag att arbetsgruppens förslag vad gäller ramarna för Svensk fisks medelsanvändning är i linje med det tidigare riksdagsbeslutet. Liksom vad som f. n. gäller bör de medel som ställts till förfogande för prisregleringen under ett regleringsår och som inte tas i anspråk få tillföras konjunkturutjämningsfonden. Som jag tidigare nämnt bör fondens behållning i fortsättningen inte utan regeringens medgivande få understiga 20 milj. kr.

Sammanfattningsvis anser jag således att arbetsgruppens förslag till teknisk utformning av normprissystemet i stort bör kunna ligga till grund för den framtida prisregleringen på fiskets område.

Som jag inledningsvis har nämnt får den närmare utformningen av normprissystemet anstå i avvaktan på ytterligare överläggningar mellan parterna avseende tiden efter den 31 december 1980. Regeringen bör bemyndigas att besluta om prisregleringen för fisk under första halvåret 1981 sedan jordbruksnämnden avgivit förslag härom efter överläggningar hösten 1980. Jag har för avsikt att ge riksdagen en redovisning av detta beslut i den proposition om prisregleringen under regleringsåret 1981/82 som kommer att föreläggas riksdagen våren 1981.

2.3 Förslag till ändring i lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område

Jag har i det föregående redovisat arbetsgruppens förslag till teknisk lösning av normprissystemets uppbyggnad. I detta sammanhang vill jag i fråga om lagen om prisreglering på fiskets område även ta upp vissa ändringsförslag som har aktualiserats av jordbruksnämnden.

Nämnden framhåller att vissa av de uppgifter som har anförtrotts regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening, innebär myndighetsutövning. Enligt 11 kap. 6§ regeringsformen krävs det stöd av lag för att överlämna förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning till bl. a. förening. De bemyndiganden till myndighetsutövning som Svensk fisk har i dag är enligt övergångsbestämmelserna till regeringsformen alltså gällande trots att de inte har beslutats i lag. Däremot kan inte några nya uppgifter av myndighetsnatur läggas på föreningen. Mot bakgrund

härav förordar jag i likhet med nämnden att i inledningen till lagen om prisreglering på fiskets område införs en ny paragraf, 1 a §, med ett bemyndigande för Svensk fisk att enligt de närmare föreskrifter som beslutas av regeringen eller, efter regeringens bestämmande, jordbruksnämnden inom ramen för prisregleringen på fiskets område pröva frågor om bidrag eller annat stöd i marknadsreglerande syfte. Införandet av den nya paragrafen kräver en justering av rubriken närmast före 1 §.

Enligt nu gällande bestämmelser tas någon införselavgift inte ut för postförsändelser, om den sammanlagda tullen och införselavgifterna för varan understiger visst belopp, f. n. 50 kr. I likhet med jordbruksnämnden förordar jag att 10 § lagen om prisreglering på fiskets område tillförs ett nytt stycke som innebär att inte heller någon prisregleringsavgift tas ut för importfisk i sådana försändelser. Därutöver förordar jag vissa redaktionella ändringar i paragrafen.

Vidare ansluter jag mig till jordbruksnämndens förslag om att räntebestämmelserna i 15 § lagen om prisreglering på fiskets område bör i fråga om tillämplig räntefot för dröjsmålsränta bringas i överensstämmelse med 6 § räntelagen (1975: 635).

För att genomföra det nya prisregleringssystemet behövs en ändrad insamling av prisuppgifter m. m. Skyldighet att lämna uppgifter bör åvila den som yrkesmässigt köper och säljer varor som anges i bilagan till lagen om prisreglering på fiskets område. På grund av reglerna i regeringsformen 8 kap. 3 § behövs som jordbruksnämnden anför riksdagens bemyndigande för att en förordning i ämnet skall kunna utfärdas. Jag förordar att ett sådant bemyndigande införs som en ny paragraf, 23 a §, i lagen om prisreglering på fiskets område. Med uttrycket "den som yrkesmässigt köper eller säljer" avses givetvis också den som köper eller säljer fisk för annans räkning som t. ex. är fallet med den som svarar för fiskauktioner.

Den tidigare förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning har transformerats till lag. Detta medför att ordet förordning bör bytas ut mot lag i 9, 19–21 och 23 §§.

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område.

Med hänsyn till att de föreslagna lagändringarna är okomplicerade till sin utformning och i viss utsträckning av redaktionell natur är det enligt min mening inte motiverat att inhämta lagrådets yttrande.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga förslaget till

1. lag om ändring i lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område,

dels att

2. medge att för tiden intill den 1 januari 1981 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som jag har förordat i det föregående,
3. godkänna vad jag har förordat i fråga om prisregleringen på fisk efter den 31 december 1980.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

4 Anslagsfråga för budgetåret 1980/81

TIONDE HUVUDTITELN

E. Fiske

E 16. Prisreglerande åtgärder på fiskets område

1978/79 Utgift	22 601 718
1979/80 Anslag	20 000 000
1980/81 Förslag	1 000

I det föregående har jag redovisat mina ställningstaganden till prisregleringen på fisk under budgetåret 1980/81. Dessa innebär att regleringen i sin helhet finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk och ur Svensk fisks konjunkturutmättningsfond. Anslaget bör föras upp med 1 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Prisreglerande åtgärder på fiskets område* för budgetåret 1980/81 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

STATENS JORDBRUKSNÄMND

1980-02-27

301-1885/79

Regeringen
Jordbruksdepartementet

Statens jordbruksnämnd med förslag till reglering av
priserna på fisk under budgetåret 1980/81 m m

3 bilagor

1 Nuvarande reglering

Prisregleringen på fiskets område liksom regleringen av importen och exporten av fisk m m grundas på beslut av 1968 års riksdag (prop 1968:59, JoU 1968:27, rskr 1968:216) och på därefter meddelade årliga beslut (senast prop 1978/79:146, JoU 1978/79:31, rskr 1978/79:355). Inom ramen för härvid meddelade allmänna riktlinjer har statens jordbruksnämnd utfärdat direktiv för prisregleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening. Föreningen har hand om genomförandet av marknadsreglerande åtgärder för i Sverige ilandförd fisk.

Prisregleringen innebär att Svensk fisk fastställer minimipriser på viktigare slag av saltvattensfisk. Minimipriser är de lägsta priser till vilka fisken får säljas till konsumtion inom landet eller för export till sådana länder där införseln inte är centraliserad. Den fisk, som inte kan säljas till fastställda minimipriser, övertas av Svensk fisk. Den övertagna fisken säljs i huvudsak för export till länder med centraliserad införsel samt inom landet till djurföda eller beredning av fiskmjöl. Föreningen får dessutom under vissa förutsättningar till priser som understiger minimipriset avsätta överskottskvantiteter även till andra länder än sådana som har centraliserad införsel. Om särskilda skäl föreligger, kan detta också tillfälligtvis ske vid avsättning på den inhemska marknaden. För fisk som övertagits av Svensk fisk utbetalas ett garantipris till fiskaren. Minimipriset skall normalt överstiga garantipriset. Föreningen har dock möjlighet att påverka marknadsutvecklingen genom att i vissa fall fastställa ett minimipris som understiger garantipriset. --

Förutom genom minimi- och garantipriser kan prisstöd lämnas genom pristillägg, prisutjämningsbidrag eller regionalt fraktstöd. Inom ramen av den ordinarie prisregleringen har under innevarande budgetår utgått pristillägg för råka, prisutjämningsbidrag för torsk som avsätts för beredning av frysta filéer samt regionalt fraktstöd för ostkustströmming.

För att förbättra lönsamheten inom fisket beslöt regeringen den 23 juni 1976, efter förslag av fiskerikommittén, att införa särskilda pristillägg på svenskfångad fisk för konsumtion eller beredning inom landet. Genom regeringsbeslut den 2 september 1976 bemyndigades jordbruksnämnden att besluta om pristillägg även för fisk som exporteras. Systemet med särskilda pristillägg började tillämpas i september 1976. Som ett provisorium i avvaktan på mera långsiktiga lösningar har tillämpningen av pristillägssystemet förlängts att gälla under budgetåren 1977/78, 1978/79 och 1979/80. Pristilläggen, vars storlek för innevarande budgetår bestämts av regeringen, utgår enligt närmare bestämmelser som fastställts av jordbruksnämnden.

Enligt beslut av regeringen den 14 juni 1979 utgår under budgetåret 1979/80 särskilt pristillägg även på viss sötvattensfisk i samma omfattning som gällt för budgetåret 1978/79.

Prisregleringen finansieras med medel ur prisregleringskassan för fisk. Till kassan förs prisreglerings-, införsel- och utförselavgifter samt ränta på inhestående medel och - i förekommande fall - vissa fettvaruavgifter. För att möjliggöra ökat prisstöd har under vissa regleringsår anvisats även budgetmedel.

Prisregleringsavgift tas ut på såväl svenskfångad saltvattensfisk som importfisk av motsvarande slag. På västkusten utgår avgift på flertalet fiskslag samt på räka. För fisk som i-landförs på sydkusten tas avgift ut på sill, torsk, horn-gädda, skrubba och rödspätta. På ostkusten tas prisregleringsavgift ut på strömming och torsk. I princip utgår inte avgift för fisk som säljs för annat ändamål än förbrukning till människoföda. På svenskfångad fisk utom sill/strömming och torsk utgår avgiften med 3 % av inköpspriset - lägst minimipriset - och på importerad fisk med 3 % på importvärdet. För saltad, sockersaltad eller kryddad sill som importeras eller bereds ombord på svensk fiskebåt är dock avgiften 0,2 % och för importerade beredda filéer 0,2 % av värdet. För större sill/strömming (storlekarna 00, 0 och 1) tas prisregleringsavgift ut med 7 öre per kg och för övrig sill/strömming med 5 öre per kg. För torsk är avgiften 8 öre per kg. För svenskfångad fisk som beretts före första försäljningen utgör avgiften 1 % på värdet vid denna försäljning. För råräkor med skal utgår avgift med 20 öre per kg, för kokta räkor med skal med 40 öre per kg och för räkor utan skal med 66 öre per kg.

Prisregleringsavgift erläggs av förstahandsköpare resp importör. För viss import av filead färsk, kylad eller fryst torsk, kolja, gräsej, vitling och kungsfisk utgår dessutom införselavgift. Under viss del av budgetåret 1978/79 utgick även utförselavgift på färsk torsk. Avgifterna tas ut med stöd av lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område.

2 Regleringsekonomin m m 1978/79 och 1979/80

För att bestrida kostnaderna för prisregleringsverksamheten 1978/79 tillfördes Svensk fisk enligt riksdagens beslut 12 milj kr ur prisregleringskassan för fisk. Föreningen fick dessutom använda de ränteinkomster som under budgetåret uppkom hos föreningen eller dess konjunkturutjämningsfond. Dessa kom att uppgå till 4 milj kr. För budgetåret 1978/79 disponerade Svensk fisk således för den ordinarie prisregleringsverksamheten 16 milj kr. Föreningens kostnader uppgick till 14,4 milj kr.

För täckande av kostnaderna för de särskilda pristilläggen anslogs enligt riksdagens beslut 25 milj kr av budgetmedel. Kostnaderna för pristilläggen på saltvattensfisk kom att uppgå till 22,1 milj kr. I enlighet med regeringens beslut den 29 juni 1978 har vidare kostnaderna för pristillägg på sötvattensfisk bestridits med medel ur detta anslag. Dessa kostnader uppgick till 350 000 kr.

Svensk fisks kostnader för samtliga regleringsåtgärder under budgetåret 1978/79 har således uppgått till 36,8 milj kr. Medel som anslagits för den löpande prisregleringsverksamheten och som inte tagits i anspråk skall tillföras Svensk fisks konjunkturutjämningsfond. Däremot tillförs fonden ej de medel som anslagits för särskilda pristillägg under budgetåret 1978/79 och som ej tagits i anspråk. Efter att överskottet på årets verksamhet överförts till fonden utgjorde behållningen i fonden vid utgången av budgetåret 1978/79 57,2 milj kr.

Under verksamhetsåret 1978/79 övertog Svensk fisk ett överskott på ca 10 300 ton, vilket var en fördubbling jämfört med året innan. Ökningen hänförs sig i huvudsak till östersjösill på syd- och ostkusten. Av överskottet utgjorde sill/strömning 6 900 ton. I den totala överskottskvantiteten ingår även makrill på 2 000 ton som till största delen övertagits enligt särskilda regler från ringnotsfartyg.

Särskilda pristillägg på saltvattensfisk utbetalades under budgetåret 1978/79 för 106,2 milj kg mot 90,5 milj kg under 1977/78. På sötvattensfisk utgick pristillägg under 1978/79 för 0,9 milj kg mot 1 milj kg under 1977/78.

För den löpande prisregleringen budgetåret 1979/80 tillförs enligt riksdagens beslut Svensk fisk 12 milj kr från prisregleringskassan för fisk. Dessutom får föreningen för den löpande verksamheten använda de ränteinkomster som under budgetåret uppkommer hos föreningen eller konjunkturutjämningsfonden, vilka f n beräknas till ca 5 milj kr. Enligt gällande direktiv får Svensk fisk vidare för den löpande verksamheten vid särskilda behov disponera upp till en fjärdedel av behållningen i fonden eller 14,3 milj kr. Slutligen har för särskilda pristillägg på fisk under budgetåret 1979/80 anvisats 20 milj kr av budgetmedel. Sedermera har emellertid regeringen genom beslut den 22 november 1979 medgett att även medel ur Svensk fisks konjunkturutjämningsfond i mån av behov får tas i anspråk för att täcka kostnaderna för särskilda pristillägg på fisk.

Svensk fisks kostnader under andra halvåret 1979 för den löpande prisregleringen uppgick till 8 milj kr och för de särskilda pristilläggen till 11 milj kr. Med beaktande av Svensk fisks kostnader under andra halvåret 1979 samt den förväntade marknadsutvecklingen under första halvåret 1980 kan kostnaderna för den löpande prisregleringen under budgetåret 1979/80 beräknas till ca 20 milj kr och kostnaderna för de särskilda pristilläggen till ca 26 milj kr. Detta innebär i så fall att Svensk fisk skulle förbruka ca 3 milj kr utöver medelsanslaget och upplupna ränteinkomster för den löpande prisregleringen och ca 6 milj kr utöver anslagna budgetmedel för särskilda pristillägg. Behållningen i konjunkturutjämningsfonden kan således beräknas vid utgången av innevarande budgetår komma att uppgå till ca 48 milj kr.

Budgetåret 1978/79 uppgick inkomsterna i prisregleringskassan för fisk till totalt 22,9 milj kr. Av detta belopp svarade prisregleringsavgifter för 20,5 milj kr, varav 13,4 milj kr hänför sig till importen. I införsel- och utförselavgifter har influtit 0,2 milj kr och i ränteinkomster på medel innesående i kassan 2,2 milj kr. Behållningen i kassan var vid budgetårets utgång 34,6 milj kr. Inkomsterna i form av prisreglerings- och införselavgifter samt räntor under innevarande budgetår kan beräknas till ca 25 milj kr. Som tidigare nämnts skall Svensk fisk under innevarande regleringsår tillföras 12 milj kr ur kassan. Dessutom har enligt beslut av regeringen ställts 2,5 milj kr till fiskeristyrelsens förfogande för utsättning av laxfisk och ål, 2,0 milj kr överförts till Sveriges fiskares erkända arbetslöshetskassa samt 0,3 milj kr utbetalats till Sveriges fiskares riks-förbund för kostnader i samband med förbundets verksamhet. Av prisregleringsmedel finansieras vidare vissa kostnader för uppbörd och kontroll av regleringsavgifter, som kan beräknas till ca 0,5 milj kr. Behållningen i kassan vid utgången av innevarande budgetår kan därför beräknas till ca 42 milj kr.

3 Marknadsläget

Det internationella marknadsläget för fisk försämrades något under 1979 jämfört med året innan. Priserna på framför allt sill visade en vikande tendens till följd av i första hand ökade fångster. För svenskt vidkommande sjönk priserna under föregående år för sill och torsk, de fiskslag som har den avgörande betydelsen för det svenska fiskets ekonomi, med ca 10 % under perioden januari-oktober jämfört med motsvarande period året innan. Däremot ökade det totala fångstvärdet p g a ökad fångstmängd framför allt av sill och torsk.

De senaste årens goda priser på sill är främst en följd av det sillfiskeförbud i Nordsjön som infördes den 1 januari 1977. Detta förbud kvarstår under 1980, vilket borde tala för en fortsatt relativt hög nivå för sillpriserna. Man bör dock kunna räkna med att sillfisket i Nordsjön kommer att tillåtas från den 1 januari 1981 om än i mycket begränsad omfattning. En annan negativ faktor som man bör räkna med är påverkan av det allt mer ökande utbudet av sill från

Kanada och Finland på europamarknaden. Genom internationella överenskommelser har möjligheterna till ökade fångstuttag på sill för det svenska och danska fisket begränsats. Det ökade utbudet på sill som trots detta kan ske kan påverka priserna i nedåtgående riktning.

Vad gäller torskfiskar tyder förhållandena på en något mer stabil marknad. Dock kan konstateras att de svenska torskfångsterna hittills i år varit ovanligt stora, vilket kan komma att innebära ett rikligt torskfiske även under fortsättningen av året med vikande priser och överskott som följd, åtminstone under första halvåret 1980.

4 Förhandlingsuppdraget

Regeringen har i beslut den 13 december 1979 uppdragit åt jordbruksnämnden att efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation avge förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1980/81. Förslaget skall utformas med utgångspunkt i de av riksdagen år 1978 beslutade allmänna riktlinjerna för fiskeripolitiken och riktlinjerna för prisregleringen på fisk samt med beaktande av det förslag som framlagts av arbetsgruppen för prisreglering på fisk m m (Ds Jo 1979:14).

Om nämnden efter överläggningar med de båda delegationerna finner det lämpligt kan nämnden i enlighet med nyssnämnda regeringsdirektiv föreslå att hittills tillämpade former för prisregleringen övergångsvis tillämpas längst t o m den 31 december 1980. Om nämnden efter överläggningar med de båda delegationerna finner att pristillägg bör utgå även under övergångsperioden bör förslaget även avse storleken av dessa.

Nämnden bör även avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnaderna för utsättning av laxfisk och ål.

5 Jordbruksnämndens förslag beträffande prisregleringen 1 juli - 31 december 1980, m m

Överläggningar med de båda delegationerna beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1980/81 har nu ägt rum. Nämnden föreslår i samförstånd med de båda delegationerna att hittills tillämpade former för prisregleringen övergångsvis tillämpas t. o m den 31 december 1980 samt att särskilda pristillägg på fisk utgår även under denna period. Detta innebär således att tillämpningen av normprissystemet föreslås anstå till den 1 januari 1981. Nämnden avser att under hösten 1980 efter överläggningar med de båda delegationerna inkomma med förslag angående storleken av normpriser och normkvantiteter m m för perioden 1 januari - 30 juni 1981.

Svensk fisk föreslås för den löpande prisregleringsverksamheten under tiden 1 juli - 31 december 1980 tillföras 8,5 milj kr ur prisregleringskassan.

Vidare har föreningen i enlighet med gällande direktiv rätt att vid särskilda behov använda en fjärdedel av behållningen i konjunkturutjämningsfonden. De medel som anslås för den löpande verksamheten bör föreningen få använda även för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet. Svensk fisk bör av de föreslagna medlen få lämna bidrag med sammanlagt högst 1 milj kr för att bestrida engångskostnader som uppkommer hos berörda förstahandsmottagare av fisk inför och i samband med övergången till ett nytt prisregleringssystem.

Särskilda pristillägg på fisk föreslås få utgå även under perioden 1 juli - 31 december 1980. För finansiering av de särskilda pristilläggen bör Svensk fisk tillföras 10,5 milj kr ur prisregleringskassan för fisk. Föreningen bör dessutom för detta ändamål få förfoga över högst 3 milj kr ur föreningens konjunkturutjämningsfond, vilket beräknas i det närmaste motsvara ränteintäkterna från fonden under ovan nämnda period. De sammanlagda kostnaderna för de särskilda pristilläggen under perioden bör således ej få överstiga 13,5 milj kr. Det bör ankomma på jordbruksnämnden att efter överläggningar med delegationerna besluta om pristilläggsbeloppen i öre per kg.

Till den del de anvisade medlen inte behöver tas i anspråk överförs överskottet till föreningens konjunkturutjämningsfond.

Fiskets förhandlingsdelegation har upplyst att fiskarna är överens om att en mindre del av pristillägget bör utbetalas till Sveriges fiskares riksförbund (SFR) för täckning av förbundets förhandlingskostnader. Delegationen anser det praktiskt att regleringsföreningen Svensk fisk får jordbruksnämndens bemyndigande att medverka vid avgiftsuppbörden genom att göra avdrag av pristillägget innan det utbetalas till medlemmen och inbetala det direkt till SFR. I sådant fall kommer fiskets organisationer att utverka de fullmakter som behövs som legal grund för ifrågakarande avdrag.

Jordbruksnämnden föreslår att ett anslag av 2,5 milj kr ur prisregleringskassan för fisk utgår för finansieringen av kostnader för utsättning av laxfisk och ål under budgetåret 1980/81.

Jordbruksnämndens kostnad för uppbörd och kontroll av avgifter uppgår årligen till ca 0,5 milj kr, som tas från prisregleringskassan.

Nämnden föreslår att i likhet med vad som tidigare fastställts högst 1 milj kr av de fettvaruavgifter som tas ut vid härdning av sillolja av inhemskt ursprung med avdrag

för vad som kan beräknas återbetalas vid export skall överföras till prisregleringskassan för fisk.

Jordbruksnämndens ovannämnda förslag innebär att av medel ur prisregleringskassan tas i anspråk 19 milj kr för prisreglering enbart under andra halvåret 1980. Därutöver föreslås att under budgetåret 1980/81 2,5 milj kr får användas för finansiering av kostnader för utsättning av laxfisk och ål. Som ovan nämnts finansieras kostnad för uppbörd och kontroll av avgifter av medel ur prisregleringskassan och kan för budgetåret beräknas till ca 0,5 milj kr. Med den nuvarande avvägningen av prisregleringsavgiften kan inkomsterna av avgiftsmedel och räntor på kassans medel beräknas till ca 25 milj kr på ett helt budgetår. Mot denna bakgrund finner nämnden att det föreligger behov av en inkomstförstärkning av prisregleringsmedel. Jordbruksnämnden föreslår därför i samförstånd med delegationerna en höjning av prisregleringsavgiften motsvarande en procentenhet, vilket kan beräknas medföra en inkomstförstärkning till prisregleringskassan på ca 7 milj kr per år. Prisregleringsavgift på svenskfångad och importerad fisk bör således få uttas med fyra procent av inköpspriset resp importvärdet eller till belopp som i stort sett svarar mot procentavgiften. Jordbruksnämnden vill i detta sammanhang erinra om att förslag om en höjning av regleringsavgiften till fyra procent framlades redan av fiskerikommittén. Med anledning härav uttalade föredragande departementschefen i prop 1977/78:112 (sid 85) att beslut om ändrat uttag av prisregleringsavgift borde i princip anstå till dess frågan har tagits upp i överläggningar mellan jordbruksnämnden, konsumentdelegationen och fiskets förhandlingsdelegation. Under överläggningarna diskuterades även ett eventuellt införande av avgift på laxfisk och ål. Fiskets förhandlingsdelegation kommer åter att aktualisera denna fråga vid överläggningar hösten 1980.

Under hänvisning till vad som nu anförts anholder nämnden om bemyndigande att i enlighet med vad ovan föreslagits besluta om att utbetala medel ur prisregleringskassan för att bestrida kostnaderna för fiskprisregleringen samt för särskilda pristillägg under perioden 1 juli - 31 december 1980. De allmänna riktlinjerna för prisregleringen som fastställts av statsmakterna för innevarande budgetår bör gälla oförändrade under första hälften av budgetåret 1980/81. Nämnden bör således bemyndigas medge att pristöd får utgå förutom genom minimi- och garantiprisregleringen även genom pristillägg, prisutjämningsbidrag och regionalt fraktstöd. Nämnden anholder vidare om bemyndigande att under budgetåret 1980/81 i enlighet med vad ovan föreslagits ta upp prisregleringsavgifter på fisk.

Kungl Maj:t har den 7 juni 1974 bemyndigat jordbruksnämnden att fr o m den 1 juli 1974 tills vidare för varor av de slag som anges i bilagan till lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område tillämpa licenstväng vid in- och utförsel. Vidare har jordbruksnämnden för samma tid bemyndigats medge Svensk fisk rätt att på villkor som jordbruksnämnden bestämmer ensam föra ut varor av de slag, som anges i bilagan till lagen, till länder med centraliserad import. Enligt Kungl Maj:ts beslut den 19 december 1969

gäller vidare importminimipriser vid införsel av fryst filead torsk och kolja. I enlighet med hittills gällande grunder skall importen av fisk - inom ramen för gällande internationella åtaganden - regleras i den omfattning, som är nödvändig för att upprätthålla prisregleringssystemet. Jordbruksnämnden föreslår att regleringen av importen och exporten under budgetåret 1980/81 får ske i huvudsak på samma sätt som under innevarande budgetår.

6 Normprissystemet

6.1 Riksdagsbeslutet

I 1978 års riksdagsbeslut om nya riktlinjer för fiskeripolitiken (prop 1977/78:112, JoU 1977/78:23, rskr 1977/78:272) ingår som en viktig del ett nytt prisregleringssystem för fisk, benämnt normprissystemet. Det av riksdagen antagna prisregleringssystemet innebär att s k normpriser och normkvantiteter för olika fiskslag skall fastställas av statsmakterna efter överläggningar mellan jordbruksnämnden och dess konsumentdelegation samt fiskets förhandlingsdelegation. Om marknadspriset till producent understiger normpriset, skall pristillägg kunna utgå. Pristillägget skall dock inte motsvara hela skillnaden mellan marknadspris och normpris. Normkvantiteten anger för hur stora kvantiteter av resp fiskslag pristillägg kan utgå och innebär således ingen begränsning i fisket. För att stödja prisbildningen skall som i den nuvarande regleringen ett lägsta pris upprätthållas på marknaden. Detta s k lägstapris skall fastställas av regleringsföreningen Svensk fisk. Fisk som inte kan säljas till minst lägsta pris skall övertas av regleringsföreningen till ett i förväg fastställt s k överskottspris. Om marknadspriset överstiger normpriset för ett visst fiskslag skall med hänsyn till konsumentintresset prisdämpande åtgärder kunna vidtas. Exempel på sådana åtgärder är exportavgifter och uppmjukning av kvantitativa begränsningar för importen.

Normprissystemet ställer ökade krav på statistiskt underlag för fisket. I propositionen förutsätts att statens jordbruksnämnd i samarbete med SFR kan ta fram erforderligt underlagsmaterial för överläggningarna om normpriser.

Riksdagsbeslutet angav huvudlinjerna för ett nytt prisregleringssystem för fisk. Den närmare tekniska utformningen av systemet skulle utarbetas av en av regeringen tillsatt särskild arbetsgrupp. Arbetsgruppen överlämnade till regeringen sitt förslag den 5 december 1979 kallat Prisregleringen på fisk - normprissystemets tekniska utformning (Ds Jo 1979:14). I följande avsnitt lämnas en sammanfattning av arbetsgruppens förslag.

6.2 Arbetsgruppens förslag till teknisk lösning

6.2.1 Valet av prisregleringsled

Arbetsgruppen har övervägt frågan i vilket försäljningsled regleringen enligt normprissystemet bör förläggas. I första hand avses härmed i vilket led normpriset skall fastställas. Insamlingen av marknadspriser som skall jämföras med normpriset för att avgöra om pristillägg bör utgå, måste givetvis ske i det led i vilket normpriset fastställs. Valet av prisregleringsled är således avgörande för den närmare tekniska utformningen av normprissystemet. Arbetsgruppen har övervägt två försäljningsled för regleringen, nämligen fiskelagets försäljning av fisken till förstahandsmottagare (avräkningsprisledet) resp förstahandsmottagarens försäljning av oberedd fisk till grossister etc (partiprisledet).

Vid arbetsgruppens genomgång av förstahandsmottagarnas avräkningsmetoder har framkommit att de nuvarande avräkningspriserna inte är jämförbara mellan olika förstahandsmottagare. Ofta lämnar mottagarna en viss service till sina fiskare utöver själva omhändertagandet av fångsterna. Eftersom omfattningen av denna service varierar mellan olika mottagare och påverkar kostnaderna för mottagningen, blir de priser som avräknas fiskelagen inte jämförbara. I de flesta producentkooperativa föreningar förekommer vidare efterlikvider av varierande storlek, vilket innebär att det avräknade priset inte är ett definitivt pris.

Eftersom avräkningspriserna inte är beräknade enligt enhetliga grunder kan de avräkningspriser som finns insamlas av statistiska centralbyrån i samband med fångststatistiken inte läggas till grund för jämförelse med normpris.

Att förlägga regleringen till partiprisledet skulle enligt arbetsgruppen erbjuda vissa fördelar. De priser som samlas in blir definitiva priser och i stort jämförbara mellan olika mottagare. Att förlägga regleringen till partiprisledet innebär dock även vissa svårigheter. Uppgifterna om mottagarnas utförsäljningspriser kan endast avse oberedd fisk, trots att en inte obetydlig del av försäljningen från vissa mottagare utgörs av på olika sätt beredd eller vidareförädlad fisk. Härigenom blir underlaget för prisregleringen mera begränsad än om regleringen förläggs i avräkningsprisledet, där all fisk är oberedd. Som en annan nackdel nämns bl a att prisregleringen i partiprisledet innebär att en ny typ av statistik måste samlas in. Som ovan nämnts samlar statistiska centralbyrån in uppgifter endast om försäljningen i avräkningsprisledet.

Arbetsgruppen har funnit att regleringen blir svårhanterlig vilket prisregleringsled som än väljs men har förordat avräkningsprisledet bl a med hänsyn till att starka principiella skäl talar för att regleringen förläggs så nära fiskaren som möjligt. En rad villkor måste dock uppställas för att regleringen i avräkningsprisledet skall fungera på avsett sätt.

6.2.2 Villkor för prisreglering i avräkningsprisledet

Enligt arbetsgruppen bör för varje s k regleringsperiod, vilken omfattar fyra till fem veckor, ett sammanvägt avräkningspris beräknas. Detta pris kallar arbetsgruppen för jämförelsepris och skall jämföras med fastställt normpris för beräkning av pristillägg under regleringsperioden. De villkor för prisreglering i avräkningsprisledet, som arbetsgruppen angett, berör främst förstahandsmottagarna av fisk. Dessa måste åta sig att tillämpa enhetliga avräkningsmetoder m m i enlighet med givna föreskrifter.

De villkor som arbetsgruppen uppställt kan sammanfattas enligt följande.

1) Avräkningspriset måste anges enligt enhetliga grunder. Arbetsgruppen anser att jordbruksnämnden eller, efter dess bemyndigande Svensk fisk, bör fastställa följande definition av avräkningspris:

"Med avräkningspris avses priset för varan fritt uppställd på förstahandsmottagarens mottagningsplats, vilken skall vara godkänd av jordbruksnämnden eller Svensk fisk. Priset för varan skall inkludera täckning för vissa klart definierade kostnadsposter som uppkommer eller skall anses uppkomma för fiskaren före den första försäljningen, oavsett vem som i verkligheten svarar för dessa kostnader. Till de kostnader som anses uppkomma för fiskaren före första försäljningen hör kostnader för emballage, erforderlig isning, lossning, fartygets hamnavgifter och i förekommande fall transport av fisken till godkänd mottagningsplats."

2) Berörda förstahandsmottagare måste tillämpa jämförbara avräkningsperioder.

3) Berörda förstahandsmottagare måste åta sig att tillämpa avräkningspriser som står i rimlig proportion till partipriserna och andra i sammanhanget relevanta faktorer. Uppföljningen av partipriser samt kostnader och marginaler i förstahandsledet bör fortlöpande ske genom statens pris- och kartellnämnds försorg.

4) Särskild av jordbruksnämnden eller Svensk fisk fastställd avräkningsnota skall användas av förstahandsmottagarna. Omfattningen av olika serviceåtaganden gentemot fiskaren liksom kostnaderna härför skall av förstahandsmottagaren i särskild ordning redovisas till jordbruksnämnden eller Svensk fisk.

5) Överskottskvantiteter och likvid för dessa skall särredovisas på avräkningsnotan.

6) Efterlikvider eller andra gottgörelser vid sidan av avräkningspris skall beaktas vid framräkning av jämförelsepriset.

7) Avsättning av råvara för intern beredning hos förstahandsmottagarna skall baseras på ett pris som motsvarar minst tillämpligt lägsta pris.

8) För att inte dominerande företag på resp kuststräcka skall få avgörande inflytande på avräkningsprisnivån bör jämförelsepris beräknas för hela landet.

Vid fördelning av likvid för fisk såld till olika avsättningsändamål används ofta metoder som är till fördel för mindre leverantörer. Enligt arbetsgruppens mening bör inte få tillämpas metoder som försvårar för vissa fiskelag att uppnå avsedd inkomstutveckling. Förstahandsmottagarna får dock aldrig tillämpa sådana fördelningsmetoder som påverkar beräkningen av det genomsnittliga avräkningspriset och därmed pristillägget. Mottagare som inte använder proportionell metod för fördelning av fångst mellan olika avsättningsändamål bör underställa fördelningsmetoden jordbruksnämnden för godkännande.

Arbetsgruppen föreslår vidare att jordbruksnämnden efter överläggningar med konsumentdelegationen och fiskets förhandlingsdelegation bör föreslå de ytterligare villkor eller modifieringar av normprissystemet som kan finnas behövliga. Eftersom normprissystemet är nytt, bör nämnden vid tillämpningen av systemet få göra vissa tekniska justeringar.

6.2.3 Prisregleringens omfattning

Prisregleringen på fisk omfattar för närvarande endast fisk som av svenska fiskefartyg förts i land här i landet. Detta gäller i princip oberoende av om fisken är avsedd att efter förstahandsförsäljningen avsättas på den svenska marknaden eller exporteras.

Fisk som av svenska fiskare direktlandas utomlands (i huvudsak sker direktlandningarna i Danmark) omfattas inte av nuvarande prisreglering, vare sig försäljning sker på auktion eller fisken säljs direkt till köpare i utlandet. Som allmän regel gäller vidare att prisstödet endast kan avse fisk som förts i land för avsättning till människoföda (konsumtionsfisk) och för vilken prisregleringsavgift erläggs.

Arbetsgruppen har inte föreslagit att omfattningen av regleringen skall förändras jämfört med nuvarande förhållanden, åtminstone inte i inledningsskedet. Prisregleringen enligt normprissystemet skulle således i princip kunna omfatta viktigare slag av saltvattensfisk som förs i land i Sverige och säljs till svensk förstahandsmottagare för konsumtionsändamål.

Vad beträffar direktlandningar i utlandet har arbetsgruppen konstaterat att fiskelagens möjligheter att genom val av landningsplats och försäljningssätt "välja" att låta sin fångst omfattas eller inte omfattas av prisregleringen påverkar denna reglering. För vissa fartyg hemmahörande främst på västkusten är det ekonomiska utbytet av ett visst landnings- och försäljningsalternativ avgörande för valet av landningsplats. I tider av goda priser i Danmark stimuleras således fiskelagen att landa sina fångster där varvid man även har fördelen av att fångsten ej belastas med regleringsavgift. Detta kan leda till snedvridning av tillförseln till den svenska marknaden. Arbetsgruppen anser att prisregleringen i vissa situationer skulle underlättas om regleringsåtgärder kunde vidtas också för fisk som landas utomlands. Samtidigt har emellertid arbetsgruppen funnit att regleringsåtgärder för utlandslandad fisk är tekniskt mycket svårbe-
mästrade. Mot denna bakgrund har arbetsgruppen stannat för att föreslå att prisregleringen t v inte utvidgas till att omfatta fisk som av svenska fiskare landas utomlands.

6.2.4 Avvägning av priser, pristillägg och normkvantiteter

Normpris är den prisnivå som förutsätts ge fisket den med inkomstmålet avsedda lönsamheten och konsumenterna rimliga priser. Normpriser skall enligt riksdagsbeslutet fastställas av statsmakterna efter överläggningar. Enligt arbetsgruppens bedömning är det för de flesta fiskslag inte nödvändigt att fastställa särskilda normpriser för de olika storlekssorteringarna. Av praktiska skäl bör i stället med undantag för sill ett normpris kunna fastställas för samtliga sorteringar av ett fiskslag. Vidare anser arbetsgruppen att för kvantitetsmässigt mindre viktiga fiskslag bör, när priser och övriga marknadsförhållanden inte gör det olämpligt, ett gemensamt normpris kunna fastställas för flera fiskslag.

Enligt arbetsgruppen bör precisering av grunderna för avvägning av normprisernas nivå tas upp av parterna i samband med överläggningarna. I överläggningarna bör också tas upp den närmare sammansättningen av grupper av olika fiskslag.

Pristilläggets storlek skall fastställas sedan ett representativt marknadspris har beräknats. Detta pris som arbetsgruppen kallat jämförelsepris bör utgöra en sammanvägning av priser för hela landet för resp normprisgrupp. Av praktiska skäl föreslår arbetsgruppen som tidigare nämnts att regleringsåret indelas i regleringsperioder om fyra till fem veckor och att jämförelsepris beräknas för varje sådan regleringsperiod. Underlaget för jämförelsepris bör normalt utgöras av avräkningspriserna för de kvantiteter som sålts till minst lägstapris. I vissa fall kan avräkningspriserna behöva justeras med hänsyn till efterlikvider m m. Om jämförelsepris för en regleringsperiod understiger motsvarande normpris, bör pristillägg i princip utgå. Enligt arbetsgruppens mening bör man emellertid vid tillämpningen av normprissystemet kunna bortse från mindre pris-

rörelser kring normpriset, om dessa prisrörelser bedöms komma att i stort sett ta ut varandra, sett över hela regleringsåret. Även från tillfälliga prisrörelser kring normpriset under enstaka regleringsperioder bör man på samma sätt kunna bortse. Detta innebär att pristilllägg inte automatiskt bör utgå om jämförelsepriset för enstaka regleringsperioder understiger normpriset eller om jämförelsepriset under viss tid ligger obetydligt under normpriset. Arbetsgruppen anser att jordbruksnämnden för varje regleringsperiod har att besluta om pristilläggets storlek i öre per kg.

Arbetsgruppen anser att frågan om storleken av den andel av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris som bör utgå i pristilllägg skall tas upp vid överläggningarna.

Lägstapriserna, som fastställs i partiprisledet, bör enligt arbetsgruppen användas för att stödja prisbildningen. Lägstapriserna bör således i princip avvägas så att avräkningspriserna och därmed jämförelsepriset så långt som möjligt överensstämmer med motsvarande normpris samtidigt som avsättningen av fisk hålls på en så hög nivå som möjligt och de av Svensk fisk övertagna kvantiteterna begränsas. Kostnaderna för regleringen bör med lägstaprisavvägningen söka hållas så låga som möjligt.

Beträffande avvägningen av överskottspris - som också fastställs i partiprisledet - erinnar först arbetsgruppen om att stödet till fisket i normprissystemet ges i och med fastställandet av normpriser och normkvantiteter. Överskottspriset torde mot bakgrund härav inte böra fastställas så att det i sig innebär en form av stöd eller kompensation till fisket vid sidan av det stöd som utgår genom avvägning av normpris. Ytterst avgörs överskottsprisernas nivå av de medel som Svensk fisk disponerar för denna verksamhet. För att överta fisk som inte har kunnat säljas till minst lägsta pris bör Svensk fisk få disponera dels marknadsintäkter från försäljning av till föreningen överlämnade kvantiteter, dels de medel som kan komma att vid överläggningarna tilldelas föreningen för detta ändamål.

Normkvantitet skall enligt riksdagsbeslutet kunna fastställas i syfte att hindra att prisstödet leder till en alltför stor ökning av fisket efter vissa fiskslag. Arbetsgruppen har för sin del ansett att normkvantitet torde behöva fastställas för sill/strömming men knappast för några andra fiskslag under närmaste regleringsår. Vilka fiskslag som bör ha normkvantitet är dock enligt riksdagsbeslutet en fråga som skall avgöras efter överläggningar.

Arbetsgruppen anser att avvägningen av normpriser och normkvantiteter har stor betydelse för den totala produktionen inom fiskerinäringen liksom för strukturen i denna näring. Arbetsgruppen redovisar för fiskslagen sill/strömming och torsk bedömningar av det framtida avsättningsutrymmet till ledning för fastställande av eventuella normkvantiteter.

6.2.5 Normkvantitetens fördelning och behandling av överskott

Eftersom fångsterna inte är lika fördelade under året mellan exempelvis olika fiskelag måste normkvantiteten fördelas på ett sådant sätt att största möjliga rättvisa uppnås. Arbetsgruppen har därför förordat att normkvantiteten fördelas efter det säsongsmässiga fångst- och av-sättningsförhållandet. Arbetsgruppen redovisar olika metoder som lämpligen kan tillämpas vid fördelning av normkvantitet mellan olika fiskelag.

Det bör ankomma på parterna att ta ställning till vilken metod för fördelning av den totala normkvantiteten som bör tillämpas.

Frågan om hur överskotten skall behandlas ur pristilläggs-synpunkt med hänsyn till fiskslag med eller utan normkvantitet har diskuterats av arbetsgruppen. Enligt arbetsgruppen bör denna fråga tas upp i överläggningarna.

6.2.6 Insamling av prisuppgifter samt beräkning och utbetalning av pristillägg

Som tidigare nämnts kräver normprissystemet att avräkningspriserna anges enligt enhetliga grunder hos förstahandsmottagarna. Arbetsgruppen anser därför att en s k standard-avräkningsnota i princip skall användas. Denna bör införas successivt redan under första halvåret 1980.

För beräkning av jämförelsepris anger arbetsgruppen två olika metoder. Den ena metoden går ut på att avräkningsnotor från större förstahandsmottagare samlas in kontinuerligt och när en regleringsperiod har passerat beräknas jämförelsepris. Denna metod förutsätter datamaskinell bearbetning. Den andra metoden innebär att de större mottagarna av fisk meddelar totala avräkningsvärden och kvantiteter, t ex per vecka. Regleringsföreningen Svensk fisk beräknar sedan på grundval av dessa uppgifter jämförelsepris för varje reglerat fiskslag för varje regleringsperiod. Arbetsgruppen anser att den första metoden som bygger på datamaskinell bearbetning av avräkningsnotor bör tillämpas. Under en övergångsperiod, innan de datamaskinella rutinerna hunnit intrimmas, måste emellertid den andra metoden användas.

I inledningsskedet måste dessutom - innan säkerhet vunnits om förstahandsmottagarnas rapportering - under en kortare period pristillägg fastställas i förväg för en regleringsperiod och utbetalas av förstahandsmottagarna i samband med likviden. I det system som bygger på datamaskinella rutiner bör regleringsföreningen utbetala pristilläggen direkt till fiskaren efter varje regleringsperiod. Pristilläggen fastställs i efterhand för varje regleringsperiod av jordbruksnämnden. Beräkningar av jämförelsepris handhas av Svensk fisk.

I fråga om auktionsförsäljning har arbetsgruppen endast undersökt möjligheterna att tekniskt inordna auktionsförsäljning av fisk i normprissystemet. Den tekniska lösning som redovisas får således inte tas som ett ställningstagande från arbetsgruppens sida för auktionsförsäljning. Priserna vid auktionsförsäljning varierar kraftigt från dag till dag. Det kan därför diskuteras om dessa priser bör vägas in tillsammans med andra avräkningspriser vid beräkning av jämförelsepris. Arbetsgruppen har dock föreslagit att under de närmaste regleringsåren prövas ett system som innebär att priser för fisk sålda över auktion vägs samman med priser för fisk mottagna av fiskförsäljningsföreningar eller privata mottagare. Jordbruksnämnden bör efter regleringsåret 1981/82 utvärdera den här föreslagna ordningen och till regeringen inkomma med förslag beträffande de fortsatta formerna för prisreglering på auktionsförsäld fisk.

6.2.7 Konsumentintresset

Arbetsgruppen anser att uttag av exportavgifter samt sänkning eller borttagande av prisreglerings- och införselavgifterna är de metoder för prisdämpande åtgärder som har störst praktisk betydelse vid sidan av kvantitativ reglering.

Vid sidan av det självklara konsumentintresset att i goda marknadslägen motverka prisstegringar över vissa nivåer finns ett konsumentintresse att tillgodose även i mera normala marknadslägen och i överskottssituationer. Prisstödet till fisket finansieras i första hand genom uttag av en prisregleringsavgift, som höjer konsumentpriserna. Avgiftens storlek tas upp vid de överläggningar som föregår varje regleringsår. Med utgångspunkt i bl a regleringsavgiftens storlek bestäms också en total kostnadsram för prisstödet under kommande regleringsår. Utöver denna kostnadsram kan fonderade medel disponeras för prisstöd under regleringsåret. Det ankommer på Svensk fisk att sätta lägstapriserna på en sådan nivå att kostnaderna för prisregleringen blir så låga som möjligt. Om lägstapriserna i normala eller pressade marknadssituationer sätts på en alltför låg nivå, kommer resurserna för prisstödet att urholkas till kommande regleringsår och krav på ytterligare höjning av regleringsavgiften kan komma att uppstå.

Konsumentintressena har sålunda anledning att - oavsett vilket marknadsläge som råder - aktivt delta i arbetet med prisregleringen under löpande regleringsår.

Arbetsgruppen utgår från att utfallet av prisregleringen kommer att beaktas vid de överläggningar om normpriser och normkvantiteter som hålls närmast efter utgången av ett regleringsår.

6.2.8 Vissa administrativa frågor

Arbetsgruppen har utformat följande förslag beträffande administrationen av de medel som ställs till regleringsföreningen Svensk fisks förfogande.

Statsmakterna bör, med ledning av den kostnadsberäkning som jordbruksnämnden skall redovisa i samband med sina förslag beträffande grunderna för prisregleringen under ett regleringsår, fastställa en medelsram för prisregleringen under budgetåret. Jordbruksnämndens förslag till medelsram bör utöver ramens totala storlek även innefatta förslag om uttag av prisregleringsavgift samt tilldelning av medel ur prisregleringskassan och konjunkturutjämningsfonden. Från medelsramen bör Svensk fisk täcka de totala kostnaderna för regleringen, d v s för pristillägg, inlösen av överskott samt för administration och upplysningsverksamhet. Utöver den angivna medelsramen bör föreningen för att täcka de totala kostnaderna för prisregleringen även få använda de räntor som flyter in på föreningens och konjunkturutjämningsfondens medel.

Enligt arbetsgruppens förslag skall vissa medel utöver marknadsintäkterna kunna disponeras av Svensk fisk för övertagande av fisk som inte har kunnat säljas till minst lägsta pris. Ifrågavarande medel bör anges som en särskild delram inom den i det föregående angivna medelsramen och bör utgöra grund för föreningens överväganden om överskottspriser under det kommande regleringsåret. Förslag om delramens storlek bör framläggas av jordbruksnämnden efter överläggningar med parterna.

I den mån de medel som på angivet sätt ställts till föreningens förfogande inte förslår för att täcka kostnaderna för prisregleringen under ett regleringsår bör föreningen vid oförutsedda behov få ta i anspråk medel ur konjunkturutjämningsfonden intill högst en fjärdedel av fondens behållning. Nämnden bör få medge att mer än en fjärdedel förbrukas. Fondens behållning bör dock inte utan regeringens särskilda medgivande få understiga 20 milj kr (mot f n 10 milj kr). Härmed sker en anpassning till penningvärdets förändring. I den mån de medel som ställts till förfogande för prisregleringen under ett regleringsår inte tas i anspråk, bör medlen få tillföras fonden.

Kostnaderna för Svensk fisks administration och kontrollverksamhet samt för marknadsfrämjande åtgärder och upplysningsverksamhet bör få täckas av de medel som ställs till föreningens förfogande inom den totala medelsram som statsmakterna beslutar och av föreningens eller fondens ränteinkomster.

Enligt arbetsgruppens bedömning medför normprissystemet ökade administrationskostnader för såväl jordbruksnämnden och Svensk fisk som för Sveriges fiskares riksförbund. Jordbruksnämnden bör för sin del ta upp frågan om behov av personal-

förstärkning i särskild framställning. De kostnadsökningar som uppstår genom insamling av prisuppgifter bör enligt arbetsgruppens bedömning kunna begränsas genom samordning med statistiska centralbyråns uppgiftsinsamling.

De förslag som arbetsgruppen har lagt fram kan medföra behov av vissa författningsbestämmelser, t ex i fråga om uppgiftsskyldighet m m. Även de förslag som jordbruksnämnden lämnar efter överläggningar med parterna kan medföra behov av nya eller ändrade författningsbestämmelser. Enligt arbetsgruppens mening bör det ankomma på jordbruksnämnden att i samband med sina förslag också redovisa de författningsförslag som bör prövas av statsmakterna. Härvid bör även frågan om sanktioner tas upp vad gäller avgifts- och uppgiftsskyldighet m m.

6.2.9 Förhandlingsunderlag

Normprissystemet ställer ökade krav på statistiskt underlag för överläggningarna. Arbetsgruppen har redovisat exempel på visst material som bör kunna tjäna som underlag för överläggningarna. Det statistiska material som redovisas återfinns inom följande områden: inkomstutveckling enligt deklara- tionsundersökning för fiskare, inkomstutveckling för andra grupper, lönsamheten inom trålfisket 1978, avräkningspriser 1976-1978, kostnadsutvecklingen inom trålfisket samt fångster- nas omfattning.

6.2.10 Särskilt yttrande

Fiskets representanter i arbetsgruppen har i särskilt yttrande anfört att frågan om behandling av överskotts- kvantiteter ur pristillägssynpunkt i första hand är en teknisk fråga. Arbetsgruppen borde därför ha löst denna fråga på det sätt som fiskerikommittén angav i sitt be- tänkande.

6.3 Jordbruksnämndens förslag beträffande normprissystemet

Jordbruksnämnden utgår från att ett normprissystem för fisk genomförs i huvudsaklig överensstämmelse med vad arbets- gruppen föreslagit. Som framgår av föregående avsnitt har arbetsgruppen i vissa frågor inte tagit ställning utan föreslagit att dessa bör tas upp i de överläggningar som skall äga rum mellan jordbruksnämnden och dess konsument- delegation samt fiskets förhandlingsdelegation. De frågor som sålunda bör bli föremål för överläggningar är, förutom avvägningen av normpriser och normkvantiteter, främst metoderna för fördelning av normkvantitet mellan fiskelag, behandlingen av överskott i pristilläggsammanhang samt

avvägningen av andel av skillnaden mellan normpris och jämförelsepris som skall kunna utgå i pristillägg.

Som tidigare nämnts (avsnitt 5) avser nämnden att i god tid före årsskiftet 1980/81 inkomma med förslag till normpriser och normkvantiteter m m för första halvåret 1981. Nämnden kommer därvid även att redovisa förslag beträffande de övriga frågor som hänskjutits till överläggningar och förslag till de stödåtgärder vid sidan av normprissystemet som kan befinnas erforderliga samt till finansieringen av regleringen inkluderande Svensk fiskes administrationskostnader.

För att normprissystemet skall kunna tillämpas från den 1 januari 1981 är det enligt nämndens mening en nödvändig förutsättning att det informationssystem som krävs för regleringen redan till vissa delar är igångsatt och prövat. Härmed avses bl a att enhetliga metoder för fastställande av avräkningspris måste ha tillämpats av förstahandsmottagarna av fisk under andra halvåret 1980. Nämnden genomför f n i samarbete med statistiska centralbyrån, fiskeristyrelsen, Svensk fisk och Sveriges fiskares riksförbund en utredning rörande utformningen av ett informationssystem för fiskprisregleringen. Meningen är att informationssystemet skall utformas på ett sådant sätt att fleranvändning av statistiken uppnås. Med hänsyn till att informationssystemet bör komma igång så snart som möjligt har nämnden utarbetat förslag till författningar (se avsnitt 7 och bilagor) som skall möjliggöra bl a insamlandet av nödvändiga uppgifter. Författningarna bör i tillämpliga delar sättas i kraft redan från den 1 juli 1980.

För att möjliggöra genomförandet av normprissystemet från den 1 januari 1981 erfordras att regeringen bemyndigas besluta i fråga om prisregleringen på fisk för första halvåret 1981.

7. Författningsbestämmelser

7.1 Inledning

Inom jordbruksnämnden har upprättats vissa författningsförslag (bilaga 1 - 3). Dessa är i första hand föranledda av det nya av statsmakterna beslutade normprissystemet för fisk som kan förutses komma att tillämpas från årsskiftet 1980/81. Författningsförslagen har därvid upprättats med utgångspunkt från att de förslag som framlagts i promemorian (Ds Jo 1979:14), Prisregleringen på fisk, blir verklighet. Hänsyn har också tagits till sådana avsnitt i promemorian, som inte direkt har formen av förslag, men där behov av författningsändringar ändå kan förutses uppkomma. Exempel på detta är de förslag som nu läggs fram så att en avgift på fiskmjöl kan tas ut. Med hänsyn till att de nya avgifterna kan komma att behöva införas med kort varsel, t ex beroende på marknadsförhållandena, är det angeläget att riksdagsbehandlingen av dem kan ske i samband med behandlingen av övriga författningsförslag, även om avgiftsbestämmelsen inte omedelbart kommer att behöva sättas i tillämpning.

7.2 Ändring i lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område (bilaga 1)

1 §

I denna paragraf görs det tillägget att det ankommer på regeringen, eller efter regeringens bemyndigande jordbruksnämnden, att bestämma om avgift för fiskmjöl m m och för fiskfiléer (13 och 13 a §§) skall tas ut.

1 a §

Enligt regeringsformen 11 kap 6 § tredje stycket kan förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning överlämnas till förening endast genom lag. Regleringsföreningen Svensk fisk fullgör redan idag vissa sådana förvaltningsuppgifter med stöd av övergångsbestämmelserna till regeringsformen. Nya sådana uppgifter kan emellertid inte överföras till föreningen utan lagändring. I det nya prisregleringssystemet har förutsatts att beslut om utbetalning m m av pristillägg till fiskare skall ankomma på Svensk fisk. Behov föreligger därför att kunna överlämna rätt till myndighetsutövning till Svensk fisk. (En motsvarande ändring vidtogs i lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område genom SFS 1978:466.)

9 §

Nuvarande 9 § avser endast prisregleringsavgift. De regler som 9 § innehåller bör emellertid gälla även för avgift på fiskmjöl och fiskfiléer (13 och 13 a §§). Av systematiska skäl flyttas därför 9 § och föreslås bli - något utökad - 14 a §.

Ändringen i nya 9 § innebär att ett nytt stycke tillförs paragrafen. Enligt nu gällande bestämmelser uttas inte införselavgift för postförsändelser om den sammanlagda tullen och införselavgifterna för varan understiger visst belopp, f n 50 kr. Jordbruksnämnden vill med denna ändring få en överensstämmelse mellan införselavgiften och prisregleringsavgiften på importfisk.

Ny rubrik

Före de nya 13 och 13 a §§ införs en ny rubrik som anger att de nya avgifterna systematiskt skiljer sig från nu gällande avgifter.

13 §

Fiskerikommittén föreslog (SOU 1977:74) att prisregleringsavgift bör tas ut även på foderfisk, d v s fisk som används för tillverkning av fiskmjöl. I statsmakternas beslut om riktlinjer för fiskeripolitiken (prop 1977/78:112, JoU 1977/78:23, rskr 1977/78:272) har ställning inte tagits till denna fråga. Föredraganden har i propositionen anfört att beslut om ändrat avgiftsuttag bör anstå till dess frågan har tagits upp i överläggningar mellan jordbruksnämnden, konsumentdelegationen och fiskets förhandlingsdelegation.

I sitt remissvar över fiskerikommitténs betänkande ansåg jordbruksnämnden att prisregleringsavgift inte borde tas ut på foderfisk. I stället borde avgift kunna utgå i form av tillverkningsavgift på svensktillverkat fiskmjöl. Motsvarande avgift borde tas ut på importerat fiskmjöl.

Något förslag om uttagande av avgift på fiskmjöl framlägger jordbruksnämnden inte nu. Däremot bör - som framhållits i inledningen till detta avsnitt - behövliga lagändringar nu göras så att en avgift kan tas ut med kort varsel. Om avgift skall tas ut på fiskmjöl, bör den dock inte införas utan att överläggningar först har ägt rum med berörda exportländer. En sådan avgift får också effekter på jordbruksprisregleringen. Avgift kan därför inte bli aktuell redan från den 1 juli 1980.

13 a §

Enligt riksdagsbeslutet om det nya prisregleringssystemet skall vissa prisdämpande åtgärder i konsumenternas intresse kunna vidtas när så behövs av marknadsskäl.

För fiskslag som det råder underskott på kan den inhemska prisnivån i viss mån sänkas genom att man tar bort prisreglerings- och införselavgifter som belastar importfisk eller såväl importfisk som svenskfångad fisk. Eftersom båda dessa avgifter är låga, blir emellertid effekten av deras borttagande på prisnivån måttlig. I ett sådant läge bör därför en produktionsavgift kunna tas ut på svenskfångad fisk. Avgiften skulle tillföras prisregleringskassan för att i ett senare skede göra behovet av prisregleringsmedel mindre. Detta skulle alltså komma konsumenten till godo i ett senare sammanhang. Behov av en produktionsavgift torde dock föreligga endast i fråga om fiskfiléer. För övriga varor torde konsumentintresset kunna tillgodoses genom höjda prisregleringsavgifter på svenskfångad fisk.

Inte heller i fråga om produktionsavgiften föreligger något omedelbart behov, utan den föreslagna lagändringen får ses som en beredskapsåtgärd med sikte på ett eventuellt snabbt uppkommande behov av avgift.

14 a §

Till den nya 14 a § har som tidigare nämnts av systematiska skäl

överförts reglerna i nuvarande 9 §. Därvid har tillagts att reglerna skall ha tillämpningen på de nya avgifterna på fiskmjöl m m och fiskfiléer.

15 §

Enligt gällande ordning skall avgiftsskyldig erlægga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som uppbärs av jordbruksnämnden efter sju procent om året, dock minst tio kronor. Enligt 6 § räntelagen (1975:635) beräknas, om betalningstiden försitts för fordran vars förfallodag är bestämd i förväg, ränta för år enligt en räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fyra procentenheter. Nu föreslås att prisregleringslagens bestämmelse om fast räntefot bringas i överensstämmelse med räntelagens mer flexibla föreskrift. Den föreslagna ändringen överensstämmer även med de räntebestämmelser som finns inom prisregleringen på jordbrukets område, (jfr 23 § lagen (1967:340) om prisreglering på jordbrukets område, senaste lydelse 1978:466).

20 §

Denna paragraf innehåller hänvisning till de bestämmelser i lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning som rör straff för den som underlåter att anmäla att han upptar avgiftspliktig verksamhet och tystnadsplikt för den som deltar i avgiftskontrollen. Hänvisningen bör gälla även för de nya avgifterna på fiskmjöl och fiskfiléer.

21 §

De straffbestämmelser som f n gäller för den som är avgiftsskyldig för prisregleringsavgift bör gälla även för dem som är avgiftsskyldiga för avgifterna på fiskmjöl och fiskfiléer.

24 §

I förslaget till nytt prisregleringssystem har förutsatts en ny och ändrad insamling av prisuppgifter m m som grund för prisregleringen. Skyldighet att lämna uppgifter bör åvila näringsidkare, inkluderande den som driver fiskauktion. Jordbruksnämnden lägger därför fram ett förslag till förordning i ämnet. På grund av reglerna i regeringsformen 8 kap 3 § torde regeringen emellertid behöva riksdagens bemyndigande för att kunna utfärda den föreslagna förordningen. Nämnden föreslår att det behövliga bemyndigandet ges i form av ett andra stycke i 24 §.

7.3 Ändring i kungörelsen (1974:227) om prisreglering på fiskets område (bilaga 2)

9 §

Det framlagda förslaget om normprissystemet för fisk (Ds Jo 1979:14) innebär bl a ett nytt statligt prisstöd till fisket. Det har därvid förutsatts att året skall indelas i prisregleringsperioder, för vilka skall kunna gälla olika pristilläggsbelopp. Pristillägg har vidare förutsatts kunna utgå endast för vissa fastställda kvantiteter ilandförd fisk, s k normkvantiteter. Det torde få ankomma på jordbruksnämnden att bestämma såväl prisregleringsperiodernas längd och deras förläggning i tiden som pristilläggens belopp och normkvantiteternas fördelning.

Jordbruksnämnden bör därför bemyndigas att meddela föreskrifter om statligt prisstöd till fisket. Sådant bemyndigande måste numera - på grund av reglerna i regeringsformen 8 kap 13 § tredje stycket - lämnas genom förordning.

7.4 Ny förordning om uppgiftsskyldighet till fiskestatistiken och för prisregleringen på fisk (bilaga 3)

Allmänt

Som angetts i promemorian Prisreglering på fisk (Ds Jo 1979:14) erfordras ett omfattande statistiskt material som grund för det av statsmakterna beslutade nya normprissystemet. Uppgifter kommer därför att samlas in från dem som köper fisk direkt från fiskare, fiskauktioner samt sådana fiskare som själva bereder sin fångst för vidare försäljning eller avyttrar den direkt till konsument, näringsställe eller liknande. Förslag till bemyndigande för regeringen att samla in de behövliga uppgifterna har jordbruksnämnden lämnat nedan (jfr 24 § lagförslaget bil 1).

De insamlade uppgifterna kommer efter bearbetning att användas dels i prisregleringssystemet, dels för statistiska centralbyråns fiskestatistik och dels för kontroll av fiskeristyrelsens loggboksuppgifter och uppgifter om yrkesmässigt fiske. Förslaget till förordning har upprättats i samråd med dessa båda myndigheter.

Inom ramen för det nya prisregleringssystemet skall de insamlade uppgifterna användas dels för beräkning av jämförelsepriser, dels för utbetalning av pristillägg. De skall också användas för viss kontroll i samband med avgiftsuppbörden.

I fråga om fiskestatistiken kommer de uppgifter som inhämtas med stöd av den föreslagna förordningen i första hand att ersätta de uppgifter om fiske som nu inhämtas med stöd av kungörelsen (1966:37) om statistiska uppgifter från rörelseidkare och ägare till flerfamiljshus (ändrad 1969:548, 1970:543, 1974:592, 1975:774). Statistiska centralbyrån avser att göra en särskild framställning till regeringen om de ändringar i kungörelsen som föranleds av den nya grunden för inhämtande av uppgifter till fiskestatistiken.

Trots att det nya prisregleringssystemet kan väntas träda i tillämpning tidigast den 1 januari 1981, måste förordningen träda i kraft den 1 juli 1980. Så bör ske med hänsyn dels till att vissa uppgifter behöver tas fram redan till överläggningarna hösten 1980, dels till att de insamlade uppgifterna även skall tillgodose andra ändamål än fiskprisregleringen.

1 §

Uppgiftsskyldiga är de som yrkesmässigt köper fisk, kräftdjur eller blötdjur från fiskare, i första hand kooperativa fiskförsäljningsföreningar och privata s k kustgrossister. Uppgiftsskyldiga är vidare de fiskare som själva bereder sin fisk, t ex genom rökning eller inläggning, före vidareförsäljning. Samma gäller den fiskare som avyttrar sin fångst direkt till konsument, näringsställe eller liknande eller som själv exporterar sin fångst efter det den landats i Sverige. Uppgiftsskyldig är också den som driver fiskauktion.

Av hänsyn till behovet av statistik omfattar uppgiftsskyldigheten enligt förordningen såväl saltvattens- som sötvattensfisket. Det bör få ankomma på jordbruksnämnden och centralbyrån att med stöd av 2 § andra stycket och 6 § avgöra i vilken utsträckning uppgifter skall lämnas om sådant fiske som inte omfattas av prisregleringen. Erinras bör härvid om att fiskerikommittén i sitt betänkande

föreslog att prisregleringen genom avgiftsbeläggning skulle utvidgas till att omfatta även lax och ål. Denna fråga är ännu inte slutgiltigt avgjord.

2 §

Första stycket innehåller en uppräknig av de uppgifter som behövs för beräkning av jämförelsepriser och för utbetalning av pristilllägg.

Andra stycket möjliggör viss såväl minskning som utökning av uppgiftsskyldigheten efter beslut av jordbruksnämnden och centralbyrån. En motsvarande bestämmelse finns i förordningen (1968:111) om uppgifter till lantbruksstatistiken, lantbrukets företagsregister och skörde-skadeskyddet. Den torde vara en praktisk anordning för sådana jämkningar i uppgiftsskyldigheten som kan komma att behövas. Ett exempel på sådan jämkning utgör de undantag från uppgiftsskyldighet som kan behöva göras för sötvattensfisket.

3 och 4 §§

Statistiska centralbyrån för redan i dag - med tillstånd enligt datalagen (1973:289) - ett register över fångstmottagare, vari också ingår flera av de andra uppgifter som avses i 2 §. Uppgifterna till det nuvarande registret insamlas med stöd av kungörelsen (1966:37) om statistiska uppgifter från rörelseidkare och ägare av flerfamiljshus. Avsikten är att de uppgifter som inhämtas med stöd av förordningen skall tillföras det redan upprättade och av datainspektionen godkända registret.

Jordbruksnämnden (alternativt Svensk fisk, ekonomisk förening,) avses enligt förslaget upprätta ett eget personregister i datalagens mening. Nämnden anholder därför om regeringens tillstånd enligt 2 § andra stycket datalagen att upprätta sådant register.

I 3 och 4 §§ preciseras vilka myndigheter som skall ta befattning med uppgifterna och i vilket syfte så skall ske. Utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter till Svensk fisk, ekonomisk förening, avses ske med förbehåll enligt 16 § tredje stycket sekretesslagen (1937:249).

7 §

Föreskrifter och anvisningar för tillämpningen av förordningen bör meddelas av jordbruksnämnden och statistiska centralbyrån gemensamt. Båda myndigheterna har ett sådant vitalt intresse av utformningen av tillämpningsföreskrifterna att det slutliga ansvaret härför inte bör läggas enbart på en av dem.

Detta ärende har, på föredragning av avdelningsdirektören Holmberg och byrådirektören Sten, avgjorts av generaldirektören och ledamöterna Brangmo, Eriksson, Hillbom, Kristiansson, Lindfors och Tiber. Därvid har även avdelningscheferna Olsson och Wenker närvarit.

Ingvar Lindström

Roland Sten

Bilaga 1

STATENS JORDBRUKSNÄMND

1980-02-27

301-1885/79

Förslag till lag om ändring i lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område

dels att i 19 och 23 §§¹ ordet "förordningen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "lagen" i motsvarande form,

dels att nuvarande 9 § skall betecknas 14 a § och nuvarande 10 - 13 §§² betecknas 9 - 12 §§,

dels att 1, 9, 11, 13, 14 a, 15, 20, 21 och 24 §§, bilagan samt rubriken närmast före 1 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas nya bestämmelser, 1 a och 13 a §§, samt närmast före 13 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

Inledande bestämmelser

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §³

För att reglera priserna på fiskets produkter får regeringen eller, efter bemyndigande av regeringen, statens jordbruksnämnd föreskriva att bestämmelse i 2, 7, 10, 12 eller 13 § skall tillämpas i fråga om vara av visst slag.

För att reglera priserna på fiskets produkter får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, statens jordbruksnämnd föreskriva att bestämmelse i 2, 7, 9 eller 11 - 13 a § skall tillämpas i fråga om vara av visst slag.

1 a §

Enligt de närmare föreskrifter som beslutas av regeringen eller, efter regeringens bestämmande, av statens jordbruksnämnd får regleringsföreningen Svensk fisk, ekonomisk förening, inom ramen för prisregleringen på fiskets område pröva frågor om bidrag eller annat stöd i marknadsreglerande syfte.

9 §⁴

Prisregleringsavgift skall utöver för vara som anges i 7 § erläggas för vara som anges i bilaga till denna lag och som införes till landet och ej utgör svenskfångad fisk (importfisk), om sådan avgift utgår för svenskfångad fisk.

Avgift som avses i första stycket utgår ej för importfisk, om denna införes under sådana omständigheter som för tillståndspliktig vara medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §.

Sådan avgift utgår ej heller om vara föres in under sådana omständigheter som medför befrielse från tull enligt 5 a § tullförordningen (1973:979).

¹ Senaste lydelse av 23 § 1974:866

² Senaste lydelse av 11 § 1974:866 och av 12 § 1979:983

³ Senaste lydelse 1974:866

⁴ Tidigare 10 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §⁵

För importfisk skall erläggas införselavgift. I fråga om sådan avgift äger 11 § motsvarande tillämpning.

För importfisk skall erläggas införselavgift. I fråga om sådan avgift äger 10 § motsvarande tillämpning.

Införselavgift utgår ej, om varan införes under sådana omständigheter som för tillståndspliktig vara medför rätt till införsel utan tillstånd enligt 3 §. Sådan avgift utgår inte heller om vara föres in under sådana omständigheter som medför befrielse från tull enligt 5 a § tullförordningen (1973:979).

Övriga avgifter

13 §

Den som yrkesmässigt tillverkar fiskmjöl och mjöl av kräftdjur eller blötdjur skall erlägga avgift i den ordning statens jordbruksnämnd bestämmer.

13 a §

Den som yrkesmässigt bereder fiskfiléer skall erlägga avgift i den ordning statens jordbruksnämnd bestämmer.

14 a §⁶

Bestämmelserna i 2 - 15, 17 - 24, 29 - 31, 40 och 50 §§ förordningen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattnings gällar om avgift som avses i 7 §, om ej statens jordbruksnämnd bestämmer annat. Beskattningsmyndighet är jordbruksnämnden. Jordbruksnämnden får meddela föreskrift om anmälan enligt 3 § och om deklaration enligt 5 § nämnda förordning.

Bestämmelserna i 2 - 15, 17 - 24, 29 - 31, 40 och 50 §§ lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattnings gällar om avgift som avses i 7, 13 och 13 a §§, om ej statens jordbruksnämnd bestämmer annat. Beskattningsmyndighet är jordbruksnämnden. Jordbruksnämnden får meddela föreskrift om anmälan enligt 3 § och om deklaration enligt 5 § nämnda lag.

15 §⁷

Avgiftsskyldig skall erlägga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som uppbäres av statens jordbruksnämnd efter sju procent om året, dock minst tio kronor. Räntan skall beräknas från den dag avgiftsbeloppet enligt beslut av jordbruksnämnden senast bort betalas. Ränta utgår till och med den dag då betalning sker, dock längst till och med den dag då fordringen överlämnas till indrivning. Uppkommer

Avgiftsskyldig skall erlägga ränta på oguldet avgiftsbelopp avseende avgift som uppbäres av statens jordbruksnämnd efter en räntefot som för år motsvarar det av riksbanken fastställda vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fyra procentenheter, dock minst tio kronor. Räntan skall beräknas från den dag avgiftsbeloppet enligt beslut av jordbruksnämnden senast bort betalas. Ränta

⁵ Senaste lydelse 1979:983. Tidigare 12 §.

⁶ Tidigare 9 §.

⁷ Senaste lydelse 1974:866.

Nuvarande lydelse

öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela krontal.

Föreslagen lydelse

utgår till och med den dag då betalning sker, dock längst till och med den dag då fordringen överlämnas till indrivning. Uppkommer öretal vid beräkning av ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela krontal.

Jordbruksnämnden får avstå från ränta, om dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller särskilda skäl annars föranleder till det.

På framställning av jordbruksnämnden skall avgift eller ränta, som ej erlagts inom den utsatta tiden, indrivs i den ordning som föreskrives i uppbördslagen (1953:272) om indrivning av restförd skatt. Därvid utgår restavgift enligt 58 § 1 mom första stycket lagen.

20 §

Bestämmelserna i 47 och 49 §§ förordningen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning gäller i tillämpliga delar i fråga om avgift som avses i 7 §. Bestämmelserna i 49 § nämnda förordning gäller även i fråga om sådan kontroll som avses i 19 § denna lag.

Bestämmelserna i 47 och 49 §§ lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning gäller i tillämpliga delar i fråga om avgift som avses i 7, 13 och 13 a §§. Bestämmelserna i 49 § nämnda lag gäller även i fråga om sådan kontroll som avses i 19 § denna lag.

21 §

Den som till ledning vid fastställande av avgift uppsåtligen eller av grov oaktsamhet avger handling med oriktig uppgift och därigenom föranleder fara för att avgift undandrages dömes till böter eller fängelse i högst två år, om ej gärningen är belagd med straff i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att avge deklaration eller annan därmed jämförlig handling till ledning vid fastställande av avgift eller, såvitt gäller avgift enligt 7 §, bryter mot 4 § förordningen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning dömes till böter.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att avge deklaration eller annan därmed jämförlig handling till ledning vid fastställande av avgift eller, såvitt gäller avgift enligt 7, 13 eller 13 a §, bryter mot 4 § lagen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning dömes till böter.

I ringa fall dömes ej till ansvar enligt första eller andra stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §⁸

Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av statens jordbruksnämnd.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om skyldighet för näringsidkare att lämna uppgifter för fiskestatistik.

⁸ Senaste lydelse 1974:966.

Bilaga
301-1885/79Förteckning över varor som avses i 2 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Tulltaxenr	Varuslag
03.01	Fisk, färsk (levande eller död), kyld eller fryst
03.02	Fisk, saltad, torkad eller rökt (även varmrökt)
03.03	Kräftdjur och blötdjur, med eller utan skal, färska (levande eller döda), kylda, frysta, saltade eller torkade; kräftdjur med skal, enbart kokta i vatten
ur 05.15	Fisk (inbegripet lever, rom och mjölke därav), kräftdjur och blötdjur, döda, otjänliga till människoföda
16.04	Fisk, beredd eller konserverad, inbegripet kaviar och kaviarersättning
16.05	Kräftdjur och blötdjur, beredda eller konserverade
	<u>ur 23.02 Fiskmjöl samt mjöl av kräftdjur och blötdjur, otjänligt till människoföda</u>

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980. Ränta som avser tid före ikraftträdandet utgår enligt äldre bestämmelser.

STATENS JORDBRUKSNÄMND

1980-02-27

Bilaga 2

301-1885/79

Förslag till förordning om ändring i kungörelsen (1974:227) om prisreglering på fiskets område

Härigenom föreskrivs att 9 § kungörelsen (1974:227) om prisreglering på fiskets område skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

9 §

Ytterligare föreskrifter för tillämpning av lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område och denna kungörelse meddelas av statens jordbruksnämnd.

Ytterligare föreskrifter för tillämpning av lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område och denna kungörelse meddelas av statens jordbruksnämnd. Nämnden får också meddela föreskrifter om statligt prisstöd till fisket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1980.

Bilaga 3

STATENS JORDBRUKSNÄMND 1980-02-27 301-1885/79

Förslag till förordning om uppgiftsskyldighet till fiskestatistiken och för prisregleringen på fisk

1 §

Den som inom landet driver rörelse och därvid köper fisk, kräftdjur eller blötdjur direkt från fiskare eller använder egna fångster i annan rörelse än fiske skall lämna uppgifter enligt denna förordning. Samma gäller för den som driver fiskauktion eller liknande verksamhet.

2 §

Rörelseidkare som avses i 1 § skall utan anmaning lämna uppgifter om

1 benämning under vilken rörelse bedrivs, hemvist och i förekommande fall, organisationsnummer

2 fiskarens namn, personnummer och hemvist, eller för fiskelag namn, personnummer och hemvist för den som utsetts att företräda laget, samt fiskefartygets distriktsbeteckning och igenkännings-signal

3 inköpta kvantiteter med uppdelning på biologiska arter och sorteringar

4 inköpspris för fångst per art och sortering

5 mottagningsplats för inköpta fångster

6 datum för köp

Statistiska centralbyrån får i samråd med jordbruksnämnden inskränka uppgiftsskyldigheten eller bestämma att ytterligare uppgifter som behövs för fiskestatistiken och prisregleringen skall lämnas av den uppgiftsskyldige.

3 §

De enligt 2 § inhämtade uppgifterna skall ingå i det register över avräkningsnotor med tillhörande specifikationer som statens jordbruksnämnd eller, efter nämndens bemyndigande, Svensk fisk, ekonomisk förening, inrättar för automatisk databehandling inom ramen för prisregleringen på fiskets område. Uppgifterna skall också ingå i statistiska centralbyråns register över fångstmottagare. Fiskeristyrelsen får använda uppgifterna för kontroll av loggboks-uppgifter och uppgifter om yrkesmässigt fiske.

4 §

Det av jordbruksnämnden eller, efter nämndens bemyndigande, av Svensk fisk inrättade registret utgör underlag för fastställande av pristillägg och för utbetalning av pristillägg till prisstödsberättigade fiskare.

STATENS JORDBRUKSNÄMND 1980-02-27 301-1885/79

5 §

Uppgifter enligt 2 § lämnas på blankett för vilken jordbruksnämnden och statistiska centralbyrån i samråd fastställer formulär. I samma ordning bestämmes tidpunkt då blankett senast skall lämnas och till vilken myndighet den skall inges. Myndigheterna skall tillse att den uppgiftsskyldige ej betungas onödigt.

6 §

Till böter dömes den som

1 underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt denna förordning

2 uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken.

7 §

Närmare föreskrifter och anvisningar för tillämpningen av denna förordning meddelas av statistiska centralbyrån i samråd med jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1980.

